

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXI. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2005. ÁPRILIS 5.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

4.

LEGYÜNK OTTHON EURÓPÁBAN!

Részletek Árok Antalnak a Szociáldemokrata Tanárok Nemzetközi Szövetsége (ISDUE) 2005. március 11-12-én Budapesten rendezett tanácskozásán elhangzott hozzászólásából

Szakszervezetünk nagy jelentőséget tulajdonít a nemzetközi tevékenységnek, tapasztalatcserének. Alapító tagjai vagyunk a pedagógus-szakszervezeteket tömörítő világszövetségnek, az Oktatási Internacionálnak és 2004 elejétől teljes jogú résztvevői az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságában folyó uniós szintű szociális párbeszédnek. A múlt év őszén mi voltunk a rendezői a kelet-közép-európai országok pedagógus-szakszervezeti konferenciájának, idén januárban pedig 45 fős delegációkkal főszereplői a brüsszeli közmeghallgatásnak, ahol mindenekelőtt a pedagógusképzés uniós méretű összehangolásáról, a reform szükségességéről és az oktatás feltételeinek e széles körű szabályozásáról tanácskoztunk többek között *Jan Figel'-el*, az Európai Bizottság oktatási biztosával.

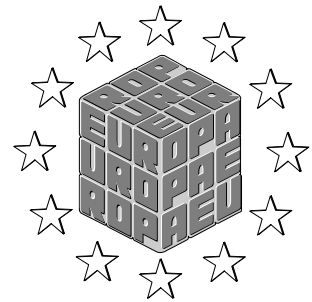
Mi és tapasztalataink szerint a nemzetközi együttműködésben részt vevő pedagógus-szakszervezetek alapvetően egyetértenek az ISDUE programjában szereplő célkitűzésekkel. Többek között azzal a meggyőződéssel, hogy az oktatásért továbbra is az államnak kell vállalnia a felelősséget, mivel egyedül az államnak áll módjában mindenki számára biztosítani a tanulás jogának az érvényesülését. Az ISDUE-val együtt mi is fellépünk az oktatásra szánt költségek rövidlátó és meggondolatlan megnyirbálása ellen, ami elkerülhetetlenül visszalépésekhez vezet. Mi is valljuk, hogy az oktatás és a képzés csak akkor érheti el célját, ha előmozdítja a szociális igazságot, esélyegyenlőséget és a társadalmi integrációt.

Fontosnak tartjuk, hogy az EU minden tagállamában magas színvonalú oktatás folyjék, és az egységes munkaerőpiacon a pedagógus és más szakember számára egyaránt legyen lehetőség az elhelyezkedésre. Eerre konkrét példaként hadd említsem a legfrissebb élményemet. Nemrég a *Sláger Rádió* riportere azt kérdezte tőlem, mi a véleményem arról, hogy fiatal magyar pedagógusok Angliában vállalnak állást? Az egyik szemem sír, a másik nevet – mondtam. Szomorú vagyok azért, mert Magyarországon egyre kevesebb pályakezdő pedagógus tud elhelyezkedni a demográfiai apály miatt. Szomorú vagyok azért is, mert tehetséges, ambíciózus fiatal pedagógusok nem a hazai iskolákban oktatnak, hanem külföldön. Örülök viszont annak, hogy pályakezdő kollégáink álláshoz jutnak, és természetesen annak is, hogy jóval többet fognak keresni, mint idehaza. A londoni évi 22 ezer font (7,7 millió forint) ugyanis még a drágább megélhetési viszonyok mellett is jóval többet ér, mint a hazai évi 1,5 millió forint. Leginkább persze annak örülnék, ha a hazai pedagógusok is ennyit keresnének.

A Pedagógusok Szakszervezete szorgalmazza, hogy a szociális chartához hasonlóan kerüljön sor az Európai Oktatási Charta kimunkálására is. Eerre vonatkozó javaslatunk először a 2003. tavaszi athéni oktatási szakszervezeti konferencián hangzott el, s azóta több nemzetközi tanácskozáson megvittattuk. A PSZ 2003 nyarán ülésező kongresszusa pedig ez ügyben irányelveket fogadott el; ennek szövegét a konferencia résztvevői számára angol, francia és magyar nyelven is kiosztjuk most. Miért tartjuk fontosnak egy ilyen jellegű uniós szintű szabályozás elfogadását? Az EU jelentős törekvése, hogy megalapozza és fejlessze a minőségi oktatást és képzést. Ezért programokkal, pénzügyi alapokkal, ösztöndíjakkal segíti, egészíti ki a tagállamok oktatáspolitikáját. Az oktatás feltételrendszerére, finanszírozására azonban nincsenek kötelező jellegű elvárások, EU-normák. Miközben az unió például a mezőgazdaságban szigorúan szabályozza a sertésnyésztés feltételeit, a nevelési-oktatási intézmények működése tekintetében nincs semmiféle előírás. Pedig szükség lenne ilyenekre, amelyeket a PSZ következetesen szorgalmaz. Az eltérő színvonalú és feltételrendszerű oktatás ugyanis káros hatást gyakorol az unió egységére gazdasági és szociális téren egyaránt. Végső soron megakadályozhatja egy összeforrt szociális Európa létrejöttét.

Kérjük, hogy támogassák szakszervezetünk indítványozását. Tudjuk, hogy ebből nem lehet egyik napról a másikra EU-dokumentum, de reméljük, hogy néhány éven belül ilyen jellegű szabályozás válik gyakorlattá, természetesen nem csorbítva az oktatáspolitikák nemzeti jellegét.

Míndezek és közoktatásunk visszatérő gondjai rámutatnak a magyar közoktatás finanszírozásának, az intézményfenntartásnak alapvető problémáira. Reménykedve jelzem, hogy ez ügyben újraindultak a tárgyalások az OM politikai államtitkára, *Arató Gergely* közreműködésével, aki egyúttal szocialista képviselő is. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a PSZ és az OM csapata olyan koncepció kidolgozását kezdte el, amely reményeink szerint képes lesz megszüntetni e terület anomáliáit, és nemcsak beépül a következő kormányzati ciklus programjába, hanem a szükséges lépések, a helyenként kétharmados törvénymódosítások is bekövetkeznek. Hisszük, hogy nem hiába dolgozunk! Á. A.

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- PSZ-KEZDEMÉNYEZÉS AZ OKTATÁSI JOGOK MINISZTERI BIZTOSÁNÁL
- TAGOZATRÓL TAGOZATRA
- KÖZOKTATÁSI VEZETŐKÉPZÉS
- EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM
- HAZAI MOZAIK
- FOGYTÁN A MAGYAR, FOGYTÁN AZ ISKOLA
- ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK
- PEDAGÓGUS SPORTVERSENYEK
- HÍREK TÜKRÉBEN
- ÁPRILISI FÉNYEK
- AZ OKTATÁSI ÁGAZAT KERESETI VISZONYAI
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - MUNKAJOGI KÉRDÉSEK;
 - Mtv. JOGHARMONIZÁCIÓ;
 - KISTÉRSÉGI TÁRSULÁSOK

In memoriam BÉRES JÁNOS

Életének 64. évében elhunyt kollégánktól március 10-én a nyíregyházi Északi temető főbejárati ravatalozójában az alább közölt „halotti beszéddel” búcsúzott Szlankó Erzsébet, a PSZ alelnöke.

Fájdalommal mondom ki, hogy munkatársunk, barátunk, *Béres János*, a PSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei titkára megérkezett végső nyughelyére.

Oly sokszor indult el és érkezett meg ez az embertársunk. Indult a messzi Sepsiszentgyörgyről, ahol egy hétgyermekes család utolsó gyermekeként látta meg a napvilágot. A mesében is az utolsó fiú indul vándorútra. A mi Jánosunk is ezt tette. Útbajezett számtalan állomáshelyet: Tyukod, Csenger, Fehérgyarmat, Debrecen, Nyíregyháza. Azonban nemcsak a tényleges út volt nagy ívű, de az volt az életút is.

Elképzelni is alig lehet, hogy mennyi próbát kellett kiállnia annak, akinek az első pillantása az erdélyi ég kékjére esett, majd a tanulás, a tanítás, az oktatás-szervezés, az Eötvös Loránd Tudományegyetem padjai után, ott találta magát a közélet sűrűjében, a politikai események közepében.

Azt mondtam: próbát kiállni. Igen! Mint a mesében. S ő állta. Hogy milyen bátran, azt 1982 óta volt lehetőségünk megtapasztalni. Ekkor lett a PSZ munkatársa. Majd 1989-ben választották meg ennek a megyének a titkárává. Tagja lett a PSZ felsőszintű testületeinek. Egyéni szint hozott az országos vezetőségbe; meghatározó tagja volt. Szakmai felkészültsége tiszteletet kiváltó. Jelképes tarisznyájában sok kincs lapult: a szerénység, az őszinteség, az elkötelezettség, a másokért kiállás tudománya. Sokat mesélt arról, mikor merre járt kinn a megyében, településeken, iskolákban, nevelőtestületeknél. Így szólította meg a kollégáit: „Kispajtások!” Milyen bensőséges, közvetlen, milyen összetartozást kifejező!

Munkáját több magas szintű szakszervezeti és állami kiténtetés ismerte el. Örült ezeknek. De számára a legnagyobb érték a kollégái elismerése, szeretete volt. Igen! Szerettünk, János! Jó lenne még egyszer tréfálkozni a vonaton, a fővárosi értekezletre utazván. Jó lenne még egyszer világmegváltó, nagy beszélgetést folytatni. Ahogy szoktuk. De már nem lehet.

Az utóbbi időben bizony egyre gyakrabban csörgettük a telefonokat a megyei irodában, a családi otthonban, kérdezve: „Hogy vagy, János?” „Hogy van, János?” S egyre szomorúbban tettük le a kagylót. Bár segítették őt jó erők, de akadályokat is gördített elé az élet, ahogyan a mesevilágban is van.

És ő elfogadta a segítséget, és nagy erőfeszítéssel győzte le az akadályokat. Betegen is vezette, segítette a testületét. Nagyon sok csatában volt győztes, de ezt az utolsót – melyet ember nem nyerhet meg – ő is elvesztette. Nagy beteg volt. Hogy mennyit szenvedett, annak ő a tudója és kedves párja, felesége: Irénke.

Kedves János! Nyár hozott, s tavasz visz el, ez a későn érkező tavasz. Hisz júliusban születél és márciusban állunk itt a sírod mellett. Eddig tudtunk elkísérni! S most fájó szívvel búcsúztatlak a PSZ országos és megyei testületei és tisztségviselői nevében. A barátaid nevében.

Emlékedet kegyelettel megőrizzük! Kívánom, hogy legyen könnyű az álmod!

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszere eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

In memoriam TÖRÖK ZOLTÁN

A hajdúszoboszlói temetőben 2005. március 24-én mintegy nyolcszáz kolléga, barát vett búcsút – élető emlékezéssel – Török Zoltántól, aki közel négy évtizeden keresztül volt a PSZ Hajdúszoboszló városi titkára, és egész életén át a pedagóguskórus-mozgalom aktív szervezője, irányítója. A város által adományozott dízsírhelyen csodálatos virágkoszorúk erdeje fejezte ki végső nyughelyén tisztelői szeretetét és méltó búcsúját. Temetésén Császi Csaba, a Bárdos Lajos Általános Iskola igazgatója, Halász Ferenc, a kórus egyik alapítója, Kéry Mihály, a Hajdú-Bihar megyei Zenei Egyesület elnöke, a Pedagóguskórusok Országos Társaságának elnökségi tagja méltatta gazdag, példaadó munkásságát. A Pedagógusok Szakszervezete nevében Sárdi Lajos, a PSZ korábbi elnöke vett búcsút tőle. Az alábbiakban e nekrológ összefoglalóját adjuk közre.

2005. március 14-én fájdalmas veszteség érte szakszervezetünket. Életének 80. évében eltávozott az élők sorából Török Zoltán barátunk, akinek életútja több évtizeden át szorosan összefonódott a Pedagógusok Szakszervezete tevékenységével, és a szakszervezetünk által működtetett pedagóguskórus-mozgalommal.

Pedagóguspályáját tanyasi tanítóként kezdte, és Hajdúszoboszló egyik iskolájának igazgatójaként fejezte be. 1952-től 1989-ig volt a városi alapszervezet titkára. Több mint három évtizeden át fáradozott pedagógus társaiért, az oktatásügy dolgozóit, és sokat tett azért, hogy életük könnyebb és jobb legyen. Segítette a rászorulókat, támogatta a fiatal pályakezdezők lakáshoz jutását, egyengette a továbbtanulni szándékozó pedagógusgyerekek előbbrejutását.

Töretlen munkakedvvel, kifogyhatatlan energiával, sokoldalú tudással, gazdag élettapasztalat birtokában az emberek közt élve, értük munkálkodva irányította a városi szakszervezeti testület tevékenységét, szervezte a mozgalom életének mindennapjait, s tette mindezt szerényen, alázattal és önzetlenül, jó szívvvel.

Mindemellett kiváló karmagy volt, több mint négy évtizeden át állt az általa alapított Bárdos Lajos Városi és Pedagógus Énekkar élén. Az évek hosszú során számtalan hangversenyen csendült fel karmesteri pálcájának intésére a kórustagok ajkán az ének, számyaltak a szebbnél szebb dallamok, megigézve, elbűvölve hallgatóságukat, felejthetetlen perceket, maradandó élményt nyújtva nekik.

Kiemelkedő nevelői, szakszervezeti és karmagi munkáját számtalan állami, szakszervezeti, társadalmi kitüntetéssel ismerték el, többek között a Bárdos Lajos-emlékéremmel és a szakszervezetünk által alapított Eötvös József-emlékérem arany fokozatával.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el. Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés **2005-től 3.000 forint+15% áfa, azaz 3.450 forint**, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetések a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldal 40.000, negyedoldal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terheli. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap eleje.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A PSZ Országos Vezetősége 2005. március 21-i ülésén a PSZ elnöke és alelnökei, tagozatvezetői tájékoztatást adtak az országos érdekegyeztetés és szakszervezeti tevékenység aktuális kérdéseiről. Ezt követően a testület részletesen megvitatta a PSZ 2005. évi központi költségvetését, majd 143 igen, 21 nem szavazattal, 5 tartózkodással elfogadta azt.

Az OM, a PSZ és a TÖÖSZ képviselői 2005. március 9-én elfogadták a közoktatás felelősségi és finanszírozási rendszerének felülvizsgálásával foglalkozó szakmai egyeztetés ütemtervét. Az OM tárgyalócsoportját Arató Gergely politikai államtitkár vezette. A PSZ képviselőjében Árok Antal alelnök és dr. Horváth Péter szakértő, a TÖÖSZ képviselőjében pedig Sáska Géza oktatáskutató vett részt a tanácskozáson. Az ütemterv szerint június 30-ig megvitadják a 2006. évi költségvetéssel kapcsolatos alternatívákat. Ez év végéig pedig sor kerül a közoktatás felelősségi és finanszírozási rendszerének megváltoztatásáról szóló stratégiai dokumentum elkészítésére és elfogadására, amely szándékaink szerint beépül a következő kormányzati ciklus programjába.

A Szociáldemokrata Tanárok Nemzetközi Szövetsége (ISDUE) 2005. március 11-12-én Budapesten rendezett tanácskozásán a PSZ képviselőjében Varga László elnök, Árok Antal és Szlankó Erzsébet alelnökök, Makár Barnabásné, az elnökség tagja, tagozatvezető, Galló Istvánné, szakszervezetünk fővárosi titkára és Slezák Ferencné budapesti ügyvivő vett részt. A szeminárium témája a pedagógusok helyzete az EU-ban, különös tekintettel az újonnan csatlakozott országokban. A tanácskozás résztvevői nagy érdeklődéssel és pozitívan fogadták az Európai Oktatási Charta kidolgozására vonatkozó PSZ-kezdeményezést. (Hozzájárulásunk részleteit lásd lapunk vezércikkében.)

A Közoktatáspolitikai Tanács (KÖPT) 2005. március 22-i ülésén, amelyen szakszervezetünket Szlankó Erzsébet alelnök képviselte, megtárgyalták a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveire vonatkozó 32/1997. (IX. 15.) sz. MKM rendelet módosításáról szóló javaslatot, valamint véleményezték két intézmény (Radnóti Miklós Gimnázium, Belvárosi Tanoda) kerettantervét.

PSZ-kezdeményezés az oktatási jogok miniszteri biztosánál

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) előre jelezte a 2005-re szóló költségvetési törvényhez csatoltan módosított közoktatási törvény várható negatív hatását. A helyi önkormányzatok ez ügyben hozott döntései igazolták aggodalmainkat. Ezért a PSZ az oktatási jogok miniszteri biztosához fordult, mert a törvénymódosítás és az ezt követő fenntartói intézkedések a tanuló, a szülő és a pedagógus számára az Alkotmányban és a nemzetközi szerződésekben biztosított jogok gyakorlásának közvetlen veszélyeztetését idézik elő.

A PSZ kezdeményezi, hogy az oktatási jogok miniszteri biztosa a hivatalának feladatairól és működésének szabályairól szóló 40/1999. (X.8.) OM rendelet 3. §-a alapján indítson eljárást, és 8. §-ának (1) bekezdése alapján a jogsérelem elkerülése érdekében hivatalból tegyen javaslatot az oktatási miniszternek a közoktatásról szóló 1993. évi LXXXV. törvény 1. számú mellékletének Első részét módosító, a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 91. § (24) bekezdésében foglalt rendelkezések módosítása, illetve hatályaon kívül helyezése iránti intézkedések megtételére.

Kérelmünk indokai a következők:

A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 91.§ (24) bekezdése a közoktatásról szóló 1993. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Kot.) 1. számú mellékletének Első részét akként módosította, hogy a nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak létszámának jelentős részét a korábbi kötelezően előírt körből kiemelte és csupán ajánlottan minősítette.

Úgy véljük, nem szükséges részletesebb indokát adni annak, hogy a foglalkoztatási létszámnak „kötelezően előírt”-ből „ajánlott” minősítése miért jelent drasztikus visszalépést a korábbi szabályozáshoz képest. Elegetdőknek tartjuk annak megjegyzését – és erre vonatkozóan szakszervezetünknek számos gyakorlati példa áll rendelkezésére –, hogy a fenntartó (a közismert forráshiányra tekintettel) kizárólag a jogszabály kögens rendelkezéseinek hajlandó (képes) eleget tenni, míg a jogszabályi „ajánlásokat” rendre figyelmen kívül hagyja.

A közoktatásról szóló törvény ezt megelőző módosításai (és némely rendelkezésében a jelen módosítás is) rendre azt célozták, hogy a magyar közoktatásügy tartalmában megfeleljen az Alkotmány és a nemzetközi szerződések, valamint az európai ajánlások elvárásainak. Ez a célkitűzés természetesen egyre növekvő terheket rótt a közoktatásban foglalkoztatottakra, különösen a nevelési-oktatási intézmények vezetőire, ami a közoktatásról szóló törvény számos rendelkezésében fogalmazódott meg. A tárgyalt törvénymódosítás ezen elvárások és a megvalósítás lehetőségei között támasztott olyan szakadékokat, amely az intézmények számára a feladatmegoldást lehetetlenné teszi.

A törvénymódosítás különösen a következő területeken idézheti elő a védett jogok sérelmének közvetlen veszélyét:

- az intézményvezetők-
- a gyermek- és ifjúságvédelem (a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak)-
- a technikai alkalmazottak feladatellátásának terén.

A. Az intézményvezetők

A törvénymódosítás a korábbi szabályozáshoz képest az intézményvezető-helyettesek kötelezően alkalmazandó létszámát kétharmadával csökkentette. Vagyis elfogadhatónak tartja, hogy egy 400 fős tanuló (gyermek) létszámot elérő nevelési-oktatási intézményben az egyetlen kötelezően alkalmazandó magasabb vezető – helyettes nélkül – lássa el vezetői feladatait, teljesítse kötelező óraszámát és eleget tegyen jelenléti kötelezettségének!

Ez az abszurd elgondolás nem is burkoltan azt célozza, hogy a vezetőhelyettesi feladatokat erre irányuló kinevezés nélkül „alkalmi helyettesek” lássák el a Kot. 54. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel.

B. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

A nemzetközi szerződésekben foglalt elvárásoknak látszottak eleget tenni a közoktatásról szóló törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok utóbbi évek során végrehajtott változtatásai és a jogszabályi előírásoknak megfelelő gyakorlat alakulása.

Ezek körében jelentős eredményként lehetett értékelni, hogy a közoktatási törvény 1. számú mellékletében a feladatok ellátására az általános iskolában, a középiskolában és a szakiskolában gyermek- és ifjúságvédelmi felelősként 0,5 létszámot kötelezően biztosított. E kezdeti lépés továbbfejlesztéseként szerepelt a minisztérium elképzelései között a kötelezően előírt létszám 1 főre emelése.

Az e téren adódó feladatok látványos növekedése ellenére a jelenlegi törvénymódosítás a várt létszámnöveléssel ellentétben visszalépett, és a minimálisan kötelező létszámot is megszüntette a korábban tervezett **kötelező 1 fős létszám** „ajánlottá” tételével.

C. A technikai feladatok

A technikai létszám tekintetében végrehajtott változtatások követték az eddig alkalmazott szisztémát. A törvénymódosítás nem változtatott a tényszámokon, de – a szakma elvárásaival szemben – az alkalmazandó viszonyításoknál kötelezés helyett javaslatot fogalmazott meg.

A sérelmezett törvénymódosítás következtében felerősödött fenntartói intézkedések, amelyek a technikai feladatok vállalkozásokba történő kiszervezését jelentik, aligha felelnek meg a vonatkozó törvényi előírásoknak. Az ily módon történő feladatellátás nem biztosítja sem a munkavállalók, sem a szolgáltatást igénybe vevők biztonságát, és veszélyhelyzetek, kialakulásához vezet.

•••

Végző soron megállapítható, hogy a foglalkoztatási létszámot érintő törvénymódosítás, miközben az intézményi feladatellátás érdemi és nagy jelentőségű átszervezését jelenti, nem minősül intézményátszervezésnek, következésképpen a tanév közepén is végrehajtható.

Szakszervezetünk tapasztalatai azt mutatják, hogy – tisztelet a felelősséget érő kivételeknek - a fenntartók többsége él a lehetőséggel és a 2005. évi költségvetésekben érvényesíti azt. Ezáltal a „szegényebb” vagy kevésbé gondoskodó önkormányzatok (fenntartók) nevelési-oktatási intézményeiben rontja a tanulók ellátását, és az esélyegyenlőséget is sérti. Növeli a hazai közoktatásban amúgy is jelentős feltételbeli különbségeket.

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A **PSZ Országos Óvodai Tagozatának Intézőbizottsága** 2005. március 9-én, néhány nappal a PSZ munkakongresszusa után tartotta ülését. Érthető tehát, hogy elsősorban az ott elhangzottak, különösen a vagyoniüggyel kapcsolatos határozatok s a szervezet előtt álló feladatok végrehajtása volt a téma. A testület ezenkívül előkészítette a martonvásári óvodamúzeumi látogatással egybekötött, rendhagyó országos tagozati ülés programját, melyre április 29-én kerül sor. Közös munka eredményeként elkészült egy olyan témajavaslat is, mely alkalmas arra, hogy az óvodák világát, az ott dolgozók édesnehéz munkáját, a gyerekek-szülők-óvónők egymást feltételező hármasát megjelenítse az írott és elektronikus sajtóban, és a jobbítást szolgálva közelebb hozza az olvasókhoz, hallgatókhoz, „használókhoz”. Az intézőbizottság örömmel venné, ha ehhez minél több óvodapedagógus kolléga kapcsolódna ötleteivel, témajavaslatával.

A **PSZ Gyógypedagógiai Tagozata** 2005. március 16-án értékes információkkal szolgáló országos ülést tartott. A legfrissebb érdekvédelmi eseményekről, a PSZ munkakongresszusán elfogadott határozatokról *Árok Antal*, a PSZ alelnöke adott tájékoztatást. Majd a Sulinova Kht. Tankönyv- és Taneszköz Iroda vezetője tartott előadást a gyógypedagógiai tankönyvfejlesztés, tankönyvterjesztés és tankönyvfinanszírozás helyzetéről és „színes” gyakorlatáról. A konzultáció során számos kérdés hangzott el bizonyos hiányzó tankönyvekről, a tankönyvrendelés rendezetlenségéről, a tankönyvlistán nem szereplő könyvek használhatóságáról stb. Új információként hangzott el, hogy az iroda tankönyvrendelést segítő adatbázist működött, mely CD-n és interneten is eljuttat a felhasználókhöz.

Ezt követően *Máténé Sej Jolán*, a pécsi Éltes Mátyás Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium igazgatója tartott tájékoztatást „Az integráció segítése az egységes gyógypedagógiai módszertani központok közreműködésével” címmel. Ismertette az intézmény 2003-ban indult gyakorlatát, amelynek célja a később áthelyezett gyermekek iskolai gondjainak elkerülése volt. Ennek érdekében az intézmény mint szakvéleményt szolgáltatott, pedagógiai tanácsadói tevékenységet nyújtó ellátóközpont működik a többi iskolát illetően. Hangsúlyozta, hogy az integrált nevelés folyamatában a gyógypedagógiai intézményeknek meg kell találniuk az általuk ellátható új feladatokat, új területeket.

Vargáné Éder Etelka, a mosonmagyaróvári Éltes Mátyás Általános Iskola és Diákotthon igazgatónője az intézményben folyó

Comenius iskolafejlesztési programot ismertette a jelenlévőkkel. Gyakorlatuk a város és a környék 182 tanulója terjed ki. A sajátos nevelési igényű gyermekeket oktató intézmény Görögország, Németország és Ausztria egy-egy hasonló „profilú” iskolájával 2002-ben alakította ki együttműködését, és együtt hozták létre a programot koordináló csapatot. Évente más-más témát választva, azt külön-külön feldolgozva egy központi helyen mutatják be az eredményt. Az idén Mosonmagyaróváron kerül sor a víznek mint tananyagnak a feldolgozást demonstráló bemutatása. Így számos nemzeti sajátosságot megismerve távol a gyerekek látóköre; az együttműködés három éve alatt lehetőség nyílt a pedagógusok eszköz- és módszerbeli ismereteinek gazdagítására és nyelvtudásuk fejlesztésére is. Amíg tehát az első előadó arra mutatott példát, hogyan és miben találhat magának új feladatot egy intézmény, a második arra szolgált jó mintával, hogy hogyan lehet pályázat útján, pályázati pénz felhasználásával a tanulók és tanárok ismereteit szélesíteni, gazdagítani, élni a korunk adta lehetőséggel.

Juhász Olga

A **Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség**, amely a PSZ tagozataként is működik, 2005. március 18-án szakszervezetünk székházában tartotta választmányi ülését. A küldöttek megtárgyalták és elfogadták *Horváth István* elnök beszámolóját a végzett munkáról és a szövetség helyzetéről. Ennek összegzéséeként többek között megállapították, hogy a szövetség minden nehézség ellenére a kollégiumi területen meghatározó tényező, elfogadott és „nehezen megkerülhető partner”, s ereje a megosztottság sikeres elkerülésében is rejlik. A testület feladattervet fogadott el, majd a **Kardos László- emlékérem** kitüntetések átadására került sor. Az elismerést *dr. Horváth Tiborné* (Vasvár), *Pécskői Miklósné* (Martfű) és *Bulejsza József* (Eger) kollégiumvezetők kapták.

Végül a szövetség vezető testületének, tisztségviselőinek megválasztására került sor. A Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség újráválasztott *Ügyvivő Testületének tagjai: Horváth István elnök* (Fonyód), **Benda János** (Esztergom), **dr. Csépe György** (Gyöngyös), **Gulyás Béla** (Kalocsa), **Fuchsné H. Zsuzsanna** (Vác), **Pethes Zoltán** (Komárom), **Ringhofer Ervin** (Budapest), **Szallár Csabáné** (Szombathely).

Gratulálunk kollégáink megválasztásához, és munkájukhoz további sikereket, erőt, egészséget kívánunk!

Közoktatási vezető szakirányú továbbképzés PSZ-tagoknak, tisztségviselőknek

A **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) Pedagógiai Tanszéke** a 2005/2006-os tanévben is indítja a **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a PSZ és a tanszék megállapodása alapján **érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel** bővült. Ez által a hallgatók 4 féléven át a többi mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretek tantárgyat is tanulják. A jelentkezés határideje: **2005. június 5.** (Jelentkezési lapok a PSZ Országos Irodájától igényelhetők, illetve honlapunkról – www.pedagogusok.hu - letölthetők.)

A beiratkozás ideje: **2005. július 1-2.**

A **képzés célja** felkészítést nyújtani:

- a közoktatás különböző szintű vezető munkaköreiben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei, szakmai munkaközösség-vezetói, a *PSZ tisztségviselői*, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkatársai, az önkormányzatok polgármesteri hivatalainak a közoktatással kapcsolatos munkaköreit betöltők);

- valamint a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát e képzés keretében teljesítsék, s egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

Az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatásvezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel, és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik, s tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.

A kétéves (4 szemeszteres) képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzetek **közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent. Az érdekvédelmi szakszervezeti vizsgák letétele esetén ez kiegészül szakszervezeti vezetői oklevéllel.** A kiadott oklevél a végzetek alapidomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). *A pedagógus-szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust!*

Egy hallgató költsége félévenként 95.000 Ft, amely fedezhető a pedagógus-szakvizsga és -továbbképzés céljára biztosított normatív támogatásból. (Ebbe beletartozik az oktatási, az adminisztrációs, a tananyagcsomag és a bentlakásos tréning valamennyi költsége.)

További információ: PSZ Országos Iroda (1068 Bp., Városligeti fasor 10., Tel./fax: 322-8464; Internet: www.pedagogusok.hu).

EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM

A Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium az elmúlt év végén adta ki az „Ágazati párbeszéd bizottságok Magyarországon” című könyvét, amely mindenekelőtt a hazai ÁPB-k tevékenységét kívánja támogatni, figyelemre méltó írásokat közölve az európai szociális párbeszéd ágazati szintjéről is. A kötet felelős szerkesztője Berki Erzsébet és a szerkesztőbizottság tagjai többek között Herczogh László, Lux Judit és Árok Antal, a PSZ alelnöke, lapunk főszerkesztője. A szerzők között is közismert szakemberek találhatók: így Ladó Mária, Harry Bocksteins (Belgium), Soren Kaj Andersen (Dánia). A következőkben – a PSZ tisztségviselők továbbképzését segítő – Ladó Mária „Európai szociális párbeszéd napjainkban – ágazati szinten” és Berki Erzsébet „Ágazati párbeszéd bizottságok a közszférában” című tanulmányából közlünk részleteket.

Európai szociális párbeszéd napjainkban – ágazati szinten

Sokan és sokféleképpen méltatták már az ágazati szinten folyó európai szociális párbeszédet. A demokrácia egyik sarokköve az Európai Unióban; az európai szociális modell nélkülözhetetlen alapeleme; a modernizáció és a változások menedzselésének önkéntesen választott, hatékony útja; az az eszköz, amely képes a gazdasági és szociális kérdések minden területén összerendezni a különböző érdekeket; az európai kormányzás (governance) megújításának egyik legígéretesebb módja – ilyen és ezekhez hasonló megfogalmazásokat visszatérően találhatunk a témával foglalkozó publikációkban. S nem csupán az Európai Bizottság, illetve a szociális partnerek – esetlegesen elfogultsággal vádolható – kiadványai, hanem a mértékadó szakirodalmi munkákban is.

Mindezek fényében még inkább elgondolkodtató, vajon miért merült fel oly sok nehézség, s miért halad a tervezettnél lassabban az ágazati szociális párbeszéd hazai szereplőinek azonosítása; a hazai ágazati struktúrák kiépítése; a magyar és az európai ágazati szociális partnerek közötti kapcsolat kiépítése; az ágazatok magyar képviselőinek érdemi bekapcsolódása az európai ágazati vérkeringésbe. Ez a rövid áttekintés egy vázlatos körképet szándékozik adni arról, hogy mi történt az európai szociális párbeszédben ágazati szinten az Európai Unióban megközelítőleg 2000-től, amikortól kezdve a magyar szociális partnerek és a kormány egyaránt fokozott figyelemmel fordul az ágazatok felé.

Előjáróban nélkülözhetetlennek tűnik a fogalomhasználat és a fogalomértelmezés – magyarázatokat mellőző – rögzítése:

- Az európai szociális párbeszéd egy gyűjtőfogalom, amely három intézményt foglal magában: a szociális párbeszédet, a konzultációt és a concertation-t. (Ez utóbbi ágazati szinten nem jellemző az Európai Unióban, ezért értelmezésétől eltekintünk.)

- Szociális párbeszéd alatt, általános értelmezésben, a szociális partnerek közötti állandó interakciós folyamatot értjük – legyen szó akár az Európai Unióról, akár nemzeti keretokről. Ennek az állandó, folyamatos interakciónak a célja, hogy a szociális partnerek megállapodásra jussanak abban, hogy hogyan gyakorolnak kontrollt különböző, illetékességükbe tartozó gazdasági és szociális tényezők felett. A szociális párbeszéd fogalma minden esetben bipartit együttműködést takar.

- Ezzel szemben a konzultáció tripartit együttműködést jelent, és lényegében egy megbeszéléssorozat, vita-folyamatot jelöl. A résztvevő felek célja nem más, mint egymás véleményének, álláspontjának megismerése, befolyásolása, esetleges megváltoztatása. A konzultáció zárulhat a nézőpontok közeledésével, közös álláspont körvonalazódásával, vagy „csupán” azzal, hogy a konzultáció résztvevői jobban megértették egymás szándékait, pro és kontra érveit.

- Az európai szociális párbeszéd, mint gyűjtőfogalom, ennek megfelelően bipartit és tripartit együttműködési formákat egyaránt magába foglal.

- Mindez jellemző az Európai Unióban ágazati szinten megvalósuló európai szociális párbeszédre is: ágazati kérdésekben egyfelől tripartit konzultáció valósul meg; másfelől az európai ágazati szociális partnerek egymás között, bipartit szociális párbeszédet folytatnak.

Az Európai Unióban az ágazati szinten folyó európai szociális párbeszéd mintegy négy évtizedes múltra tekint vissza, annak ellenére, hogy intézményes struktúrái, az ún. ágazati párbeszéd bizot-

ságok – jelenlegi formájukban – csupán az 1998-ban kezdeményezett reform nyomán jöttek létre.

1999 óta az ágazati párbeszéd bizottságok adnak intézményi keretet az ágazati szinten folyó európai szociális párbeszédnek. Egy éven belül 25 ágazatban alakultak meg (illetve alakultak újjá) az ágazati intézmények. Az ágazati párbeszéd bizottságok száma az elmúlt években tovább növekedett: 2004. január végén összesen 29 ágazatban létezett ágazati párbeszéd bizottság.

Több szektor esetében a szociális partnerek együttműködése változatlanul inkább lazább, kevésbé formalizált formában valósul meg, így például a sport, a grafika- és nyomdaipar, a gázipar, a vegyipar és az audiovizuális ágazat területén. Összesen mintegy 40 olyan ágazat van az Európai Unióban, ahol a szociális partnerek rendszeresen együttműködnek európai szinten.

Magyarország vagy valamely más csatlakozó, új tagállam számára azonban nem az ágazati párbeszéd bizottságok számszerű gyarapodása jelenti az elmúlt évek legjelentősebb változását. Ennél jóval fontosabb, hogy **változások következtek be az ágazati párbeszéd bizottságok struktúrájában is**, a bővítéssel összefüggésben.

Az ágazati párbeszéd bizottságok tagjai – közismerten – az adott ágazatban illetékes európai ágazati munkavállalói szervezetek képviselői. Korábban egy-egy oldalon összesen 20 képviselő kapott helyet, amely maximális számot az Európa Bizottság a bővítéssel összefüggésben 30-ra emelte. Ez még természetesen nem jelenti azt, hogy a magyar szociális partnerek automatikusan bekerülhettek az ágazati párbeszéd bizottságok tagjai közé. A tagok kijelölése ugyanis az európai ágazati szociális partnerek joga, s az eddigi gyakorlatban sem érvényesült a tagországonkénti automatikus képviselő. Hiszen az egyes tagállamok bizonyos ágazatok esetében gyakorlatilag nem érintettek (lásd például tengeri halászat vagy hajógyártás stb.), ami indokoltá teszi, hogy az adott bizottság munkájában ne vegyenek részt.

De még azokban az ágazatokban is, ahol érintettség okán természetes lenne képviselőink jelenléte, részvételük nem lesz automatikus. A magyar szociális partnereknek (és a többi csatlakozó ország szociális partnereinek is) munkájukkal, felkészültségükkel, rátermettségükkel „ki kell érdemelnük”, hogy az ágazati párbeszéd bizottságokban megnyíló új helyeket elfoglalhassák. Sőt, nem egy ágazatban ahhoz, hogy részt vehessenek az európai ágazati szinten zajló konzultációban és szociális párbeszédben, először a megfelelő európai szociális partner szervezet tagjává kell válniuk.

Az ágazati szintű európai szociális párbeszéd története az elmúlt néhány évben **sikertörténet**. Látványos eredményeinek, vitalitásának magyarázataként a szakirodalom általában **három sajátosságot** említ:

- **az ágazati sajátosságok figyelembevételének lehetősége** – amely ugyan magától értetődik, azonban egy hamarosan 25 tagból álló közösség esetében, mint amilyen az Európai Unió, amely számos területen csak általános szabályok megalkotására alkalmas, ez egy különösen fontos szempont;

- **a gyakorlati, konkrét megoldások kidolgozásának és megvalósításának lehetősége** – amely ismét csak különösen értékes sajátosság, hiszen a legtöbb nemzetközi közösség nehezen jut túl a politikai deklarációk szintjén, és óhatatlanul hajlamos a túlzott bürokráciára;

- **a „műfaji sokszínűség”,** ami alatt azt értjük, hogy a szociális partnerek szabadon, maguk választják meg, hogy milyen módon kívánnak együttműködni, milyen formában foglalkoznak egy-egy témával; s munkájuk eredményének milyen végső formát adnak.

Ágazati párbeszéd bizottságok a közszférában

Annak hangsúlyozása mellett, hogy az ágazati párbeszéd bizottságok intézménye nem cél, hanem eszköz, mondhatnánk csupán forma, amely alkalmas az ágazati kollektív tárgyalások lefolytatására, szerződések kötésére, röviden tekintsünk át néhány olyan megoldást, amely az EU tagországokban a közszférában működik. Ebből mindekenélőtt azt láthatjuk, hogy adott tartalomhoz sokféle forma kialakítható, sokféle tárgyalási stílus, sokféle hatalom- és jogmegosztás jellemző, amelynek mindegyik országban megvannak a maga sajátos történelmi hagyományai.

Nagy-Britannia

Nagy Britanniában a korona szolgálatában állók (Crown Servants) esetében a bérezés alapvetően a Pénzügyminisztériumtól függ, azonban a konkrét bérezési feltételek és az illetmények mértékei tekintetében konzultációs eljárást működtetnek. Az illetményrendszerben fizetési fokozatok vannak, amelyekben illetménysávokat határoznak meg. A tárgyalások során a közszolgálatban dolgozók béreinek meghatározásában a hasonló munkakörben kialakult versenyszféribeli béreket tekintették korábban irányadónak (ennek ellenőrzésére működik a Pay Research Unit, illetve magasabb fizetési osztályokban a Top Salaries Review Board). A tárgyalásokon mind a nyolc, a közszolgálatban működő szakszervezet részt vesz, a Koronát a Pénzügyminisztérium képviseli. A tárgyalások központi ágazati és helyi szinten is, az ún. Whitley-bizottságokban (Whitley Councils) folynak, amelyek átmenetet jelentenek a szakszervezeti érdekképviseléssel folytatott kollektív tárgyalás és a participáció között. Ennek megfelelően, ha egy munkahelyen nem működik szakszervezet, az alkalmazottakat megbízott képviseli. Ezekben a bizottságokban a tárgyalások nemcsak a bérekről, hanem a munkafeltételekről, a foglalkoztatási feltételekről is szólnak. A korábbi – mintegy 60 évre visszatekintő – kollektív szerződés-kötési rendszert a konzervatív kormány 1981-ben, egy hosszú tárgyalássorozat és jelentős közalkalmazotti sztrájkok után lényegesen korlátozta azzal, hogy központi ajánlásokat adott ki, és a bérmegállapítás jogát a helyi önkormányzatokra bízta. Ezzel a bértárgyalásokat decentralizálta, és jelentősen meggyengítette a szakszervezetek erejét.

Franciaország

Franciaországban a köztisztviselők illetményrendszere és a bérek meghatározása meglehetősen centralizált, főként egyoldalú kormánydöntések eredménye. A kormány dönt abban, hogy mennyivel emelik a közszolgálatban alkalmazottak illetményeit évente, a három kategóriát tartalmazó bértábla segítségével. A tábla egyes besorolási fokozatai itt is illetménysávokat tartalmaznak. Az alpbér megállapításánál figyelembe kell venni a képzettségi szintet, a szolgálati idő hosszát és néhány más tényezőt is. A differenciálásra egy bónuszrendszer segítségével van mód, de a közszféra bérei sokkal kevésbé differenciálódnak ennek alapján, mint a versenyszféra munkavállalóinak bérei. Ennek ellenére működnek konzultatív testületek, amelyek a bérekkel és a munkafeltételekkel kapcsolatos tárgyalásokat folytatják. Általánosan azt lehet mondani, hogy a bérekről központi konzultáció folyik, és a kormány ezután dönt, míg az egyéb munkafeltételekről helyi tárgyalásokat folytatnak. Külön rendszerben konzultálnak a helyi önkormányzatokhoz tartozó alkalmazottak béreiről, a Helyi Közszolgálat Legfelsőbb Tanácsában (Conseil supérieur de la Fonction Publique Territoriale, amely 40 fős konzultatív testület) központi szinten a szabályozás és a bérezés kérdéseiről, az ún. Közös Hivatali Bizottságokban (Commissions paritaires administratives, 6 ilyen bizottság működik a közszolgálati alkalmazottak csoportjainak megfelelően) speciális kérdésekről konzultálnak, míg az ún. Szakmai Közös Bizottságokban (Comités techniques paritaires) a munkakörülményekről, a munkabiztonság kérdéseiről folyik konzultáció.

Németország

Németországban az ún. felső közszolgálat (Beamte) illetményeit törvényi szinten szabályozzák, a törvény fizetési osztályokat és fokozatokat állapít meg, meghatározza a kötelező alapilletményt, továbbá

a különféle jogcímeken járó egyéb pótlékok feltételeit, rendszerét és mértékét. A törvény hatálya – a leirtaknak megfelelően – mindenkire kiterjed, így valamennyi hivatalnokra, a díjazás szempontjából a bírákra, valamint a Bundeswehr állományára is. A Beamte kivételével viszont általános a kollektív tárgyalások gyakorlata, amely átfogja szövetségi, tartományi és helyi szinten a közszolgálati alkalmazottak jogviszonyait. Ennek megfelelően a kollektív keretszerződés (Bundes-Angestelltenarbeitsvertrag, BAT), amelyet évente egyszer, központilag kötnek, minden közszolgálatban dolgozóra vonatkozik, és amelyet kiegészítenek a tartományi, illetve az alacsonyabb szinteken kötött kollektív szerződések. A BAT meghatározza a munkaszerződés tartalmi elemeit, valamint részletesen rögzíti a munkafeltételeket is. A közszolgáltatásokat végző állami vállalatok és a rendőrség állományára kiterjedően szintén kötnek országos, illetve ágazati kollektív szerződéseket.

Olaszország

Olaszországban a 80-as évektől kezdődően a köztisztviselőket a jogszabály kilenc osztályba, ezen belül fizetési fokozatokba sorolta, a besorolás kritériumait részletesen rögzítette. A közszolgálati kerettörvény ennek megfelelően alakította ki a díjazás rendszerét is. A kormány a minden évben készített „nemzeti gazdasági és pénzügyi programban” limiteket határoz meg, amelyen belül a tárgyalások folytathatók. Az egyes osztályokra vonatkozó mértékeket, illetve különbségeket kollektív tárgyalások útján határozzák meg. Kollektív tárgyalás folyik nemzeti szinten, amelynek eredménye a kollektív keretszerződés. Ezen belül 16 további szerződés (8-8 a közszolgálati alkalmazottak „alszektorainak” menedzsereire és beosztott alkalmazottaira nézve) határozza meg az illetményeket és a foglalkoztatási feltételek más elemeit. Területi és helyi szintű kollektív tárgyalásokat is folytatnak. A tárgyalások erősen koordinált rendszerben folynak, a szektorok, illetve ágazatok szintjén kialakított megállapodásokat egy erre szakosodott országos hatáskörű szerv, a munkavállalók választott ágazati bizottságai és a bíróság elé terjeszti jóváhagyására. Amennyiben a jóváhagyást nem kapja meg, az alkufolyamat előlől kezdődik. Mindennek eredményeképpen a középszintű kollektív szerződések meghatározzák a bérek mintegy 80-95%-át, a fennmaradó részt alacsonyabb szintű megállapodások útján határozzák meg.

Belgium

Belgiumban 1974-ben hoztak törvényt arról, hogy a közszolgálatban mindenkire érvényesen – ideértve a kormányzati szerveket, a helyi közigazgatást, a közoktatást, az egészségügyet, az állami távközlési vállalatokat – tárgyalásokat kell folytatni a szakszervezetek képviselőivel az alkalmazottakat érintő döntések meghozatala előtt. Ezek a tárgyalások paritásos bizottságok keretében folynak, és az a szakszervezet delegálhat ide tagot, amely az alkalmazottak legalább 10%-át képviseli. Ilyen tárgyalásokat folytatnak szektorális, ágazati, területi szinten és munkahelyi szinten is. Az országos tárgyalások segítségével a béremelés általános feltételeit és mértékét, a minimálbért, a nyugdíjakat, a munkaidőkeretet és az éjszakai munka szabályozását alakítják ki. A szakmai pótlékrendszer és a speciális juttatások rendszere ágazati tárgyalások tárgya, míg a munkaszerződés, és a munkaidőbeosztás és a konkrét munkafeltételek kialakítása helyi tárgyalások tárgya.

A fenti példák azt is megmutatják, hogy az ÁPB-k létrehozása a közszférában nem egyszerű feladat, semmi esetre sem végezhető el akciószerűen, hanem lassan, óvatosan megtett lépések sorozata, amelynek során az érdemi munka mellett annak társadalmi elfogadtatásába is energiákat kell fektetni.

Arra a kérdésre tehát, hogy lehet-e a közszolgálatban ágazati párbeszéd bizottságokat működtetni, egyértelműen igennel kell válaszolnunk. Arra a kérdésre viszont, hogy ez-e a megfelelő forma az ágazati kollektív szerződések kötéséhez a XXI. század elején hazánkban, csak feltételes választ adhatunk: ha a szereplők ezt látják helyesnek, ha közös érdeküknek ismerték fel az ÁPB létrehozását, ha van hozzá politikai szándék, és ha az érdekeltekben van elég erő, hogy illet létrehozzanak és működtessenek, akkor igen.

HAZAI MOZAIK

Gondolatok a közoktatás „pálfordulásáról”

A „rendszerátalakítás” után a közoktatásban olyan átalakulások történtek néhány év alatt, mint korábban évtizedek alatt. Ezek közül néhány jelentősebb állomás:

- ❖ 1990-től az iskolák zömükben állami fenntartásából önkormányzati fenntartásúakká váltak. (Kettős finanszírozás)
- ❖ 1992-ben széleskörű társadalmi vita után véglegesítették a közalkalmazottak jogállásáról szóló XXXIII. törvényt;
- ❖ 1993-ban megjelent a közoktatásról szóló LXXIX. törvény;
- ❖ 1998. szeptember 1-jétől kötelező volt az iskolákban Pedagógiai program, az óvodákban Nevelési program szerint szervezni a gyermekek nevelését, oktatását;
- ❖ Több mint hároméves vita után 1998/99-es tanévtől érvénybe lépett a Nemzeti alaptanterv, amelynek alapján az általános iskolákban az életbe lépett helyi tantervek szerint folyt az oktatás. Majd 2004 szeptemberétől felmenő rendszerben 2010-ig a felülvizsgált NAT lép hatályba.

Az oktatás központi irányítása szinte teljesen megszűnt. Előtérbe került az önkormányzati (fenntartói „laikus”) irányítás. Hiány keletkezett az iskolák munkájának tartalmi, módszertani ellenőrzésében, segítségében, fejlesztésében.

Az iskolák kettős finanszírozása tekintetében a központi állami támogatás reálértékben egyre inkább csökkent, ugyanakkor nőnie kellett – az utóbbi években, különösen a kistelepülések esetében sokszor erőn felül – az önkormányzati finanszírozásnak. A rohamosan fejlődő, technikai robbanás ellenére, az oktatásban ezzel párhuzamos fejlesztések elképzelhetetlenebbé váltak. Az oktatásból trendszerűen pénzt vont ki az állam. Ennek oka a demográfiai zuhanásban keresendő elsősorban.

A sok változás jelentősen megterhelte a tantestületeket, a pedagógusokat, elvonta figyelmüket, erejüket a gyermekektől. Romlott nemzetközi összehasonlításban a magyar gyermekek tudása, a tanult ismeretek gyakorlati alkalmazása.

A pedagógusok szakmai becsülete, igényessége ezt a sok értékcsalódást nem tudta elviselni, ezért új szakmai utakat kerestek, vagy a régi bevált módszereket elevenítették fel. Az országban több innovatív szakmai csoportban (elsősorban az iskolavezetők törekvésének eredményeként) munkaközösségeket, *iskolaszövetségeket* alakítottak, hogy szakmai fejlődésüket, az új információkat, az iskolai rendezvények nyitását és összehangolását ezáltal biztosíthassák. Ezek működéséhez forrás nemigen volt, a fizetés elsősorban az erkölcsi és a szakmai érték volt. E tevékenységben igen jó segítségnek bizonyultak a tantestületen belüli szakmai viták, nevelési értekezletek, a minőségbiztosítási folyamatok, melyek módszertani táplálói a Megyei (városi) Pedagógiai Intézetek voltak jó hatásvokkal.

A gyermek- (tanuló) létszám további csökkenése, a fenntartók elégedetlensége az egyre nagyobb intézményi finanszírozás az erősödő „látszat” pedagógusfőlölség miatt, újabb „mentő” szervezetek létrehozását eredményezte. A kilencvenes évek közepén több település nagyon ésszerűen, különböző célok megvalósítására, az „uniós” területszerveződések mintájára *kistérségi településfejlesztési társulásokat* hozott létre. Vitathatatlan az eredményességük és sikerük. 2004-re állami, (töbcbélű társulási) törvényi támogatással további bővítésekre, szakosodásra került sor. Mindezek hatására 2004 nyarán (országosan 84) *töbcbélű* kistérség jött létre. A közösen vállalt tevékenységük elsőrendű törvényi előírása: a közoktatás fejlesztésének, koordinálásának közös feladata lett. A kistérségi törvény s ennek végrehajtására kiadott kormányrendelet [5/2005. (I.19.)], valamint a 2005-ös gazdasági év költségvetési törvényében megújított intézményfenntartói társulás által fenntartott közoktatási intézmények jelentősebb összegű kistérségi normatív finanszírozása (pl.:45 ezer Ft/ tanuló) *felbecsülhetetlen mértékben átalakítja* a közoktatási intézmények fenntartásának szerkezetét.

Az átalakulás számos előnye ellen szól, hogy a kistelepülések alulfinanszírozott intézményei előbb-utóbb *megszűnnek*, emiatt az oktatásból olyan szakmai értékek (kisiskolák sajátos erői): a települések szinte egyetlen kulturális életetői és forrásai; kiváló felkészültségű pedagógusok, stb.) tűnnek el, s mindez távlatokban a kistelepülések lassú elhalását is eredményezheti.

Óvatosan, előrelátóan kell tehát dönteni a társulások létrehozása ügyében, még akkor is, ha a pluszfinanszírozás igen nagy csábító erővel hat a társulások mellett.

Nagymértékben lehet viszont üdvözölni az *iskolaszövetségek, szakmai munkaközösségek tartalmi iskolai rendezvényekre, szaktárgyi vetélkedőkre (stb.) társult* tisztán szakmai érdekű *összefogását*, melynek értékteremtő, színes, hatékony hatását sokoldalúan tapasztalhatjuk. A társulási finanszírozás egy részének erre is hatni kellene! *Molnár Lajos (Eger)*

Akikre a bajban számíthatunk

A történetünk szerencsére már a múlté, de szeretném, ha sokan megismernék.

A 2002-es választások után kezdődött a falunk, Tápíószele kálváriája, ugyanis a polgármester támogatói közül 4-en, a függetlenek támogatóiból 9-en kerültek be a képviselő-testületbe. A község egyes számú vezetője nem volt hajlandó kisebbségben dolgozni, ezért másfél évig megbénította a testület munkáját, mégpedig úgy, hogy kihasználva a létező joghézagokat, nem nyitotta meg az üléseket. Sajnos, az elmúlt másfél év bizonyította, hogy a legfőbb ítélkező szerv döntéseit jogkövetkezmény nélkül figyelmen kívül lehet hagyni, és a jogi hiányosságok miatt egy ember (esetünkben a polgármester) azt csinálhat, amit akar. A „kiskirálykodás” anarchikus állapotokat eredményezett.

A polgármester mindenekelőtt állóként vádolt, feljelentett, pocskondiázott orvost, pedagógust, bárkit és mindenkit, aki nem mellette állt, elsősorban az iskolavezetést, hiszen a független képviselőcsoport vezetője az iskolaigazgató volt.

Megtörténhet ez 2004-ben? Még így utólag sem tudom elhinni, hogy 9 képviselő akaratát egyetlenegy megvétőzhatta? Szóval a demokráciáról nekem más elképzeléseim vannak. Végül az Országgyűlés feloszlatta a testületet.

2005. január 22-én volt a választás. Győzött a jóérzésű többség. Sikertől megszabadulni a pedagógusoknak oly sokat ártó polgármestertől.

A *hogyanban* jelentős segítséget kaptunk a Pedagógusok Szakszervezetének vezető jogtanácsosától, *dr. Selmeczinétől, Marikától*. A polgármester lejárató hadjárata főként az iskola és az ott dolgozók ellen irányult. A tantestületünket, mint „beteges szexuális deformáció”-t említi az újságjában. Az ellene indított pert megnyertük. 2004 áprilisában csak késve kaptuk meg a bérünket, mivel „büntetésből” a polgármester nem volt hajlandó aláírni az átutalást, sőt kilátásba helyezte, hogy a májusi bérünket 50%-kal csökkenti. A sorozatos törvénytelen lépések miatt a helyi PSZ 38 tagja felkérte dr. Selmecziné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsost, hogy képviselje ügyünket a munkaügyi bíróságon. Az ő lelkiismeretes, pontos munkájának köszönhetően ez az ügy is sikerrel zárult számunkra. Az így megnyert összeget azonnal fel is ajánlottuk a cunami ártaluttainak. Külön köszönjük azt az optimizmust, mellyel késégbeesésünkben is erőt adott, biztatott bennünket. Nagyon jólesett *Molnár Tibornak*, a PSZ Pest megyei elnökének segítőkézsége is. A bajban számíthatunk rájuk.

Öszintén remélem, hogy a béke tartós lesz, és hasonló ügyben már nem kell hozzájuk fordulnunk. *Jónás Istvánné PSZ-titkár*

Március 15-e margójára!

...Hát eltelt, vége van, mármint március 15-ének. Jobb is, mert hiába a Művészetek Házának színpompás avatása, hiába a felemelő nemzeti érzés a Nemzeti Múzeum előtti ünnepeken, ha vannak olyan csoportok és egyének, akik fittyet hánynak a nemzeti érzésre. Jó balhé gyanánt végig füttyögtek a beszédeket, élvezték a rendezvényt. (Mellesleg szégyelltem, hogy olyan országban élek, ahol így ki tudnak vetközni emberi mivoltukból.)

Ha valaki is a demokrácia jogán felmentést akarna adni e felelőtlenül cselekedőknek (nagyobbik jobboldali ellenzéki párt), mondván, hogy a demokráciában szabad véleménynyilvánítási jog van, akkor ehhez gyorsan hozzá kell tenni, hogy csak addig, ameddig másokat nem korlátoznak. Ha valaki nem kíváncsi a miniszterelnökre, ne menjen oda meghallgatni, vagy kapcsolja ki a tévét, ezzel fejezze ki nemtetszését. Ez elfogadható. (Megjegyzem, hogy az előző jobboldali kormány regnálásának idején a baloldali érzelmiük soha nem csináltak „fesztivált” sem a Nemzeti Múzeum előtt, sem a sírkerten, sem máshol.) Nem úgy, mint a jobboldal Göncz Árpád, Mécs Imre kegyeleti megemlékezéseinek idején, vagy mint most március 15-én.

Szerencsére nem ez a demokrácia (mert ezt anarchiának hívják), ezt már végre mindenkinek érdemes lenne a XXI. században megtanulnia, hogy ne kelljen „honfítársaink” miatt pironkodni magunk, mások és a nyugati demokrácia előtt. *Dr. Bartha Gyula*

Üdülés Balatonbogláron

Hosszú idő után, ez évtől újra megnyitja kapuit a PSZ-tagok számára a Pedagógusok Szakszervezete Balatonboglár, Fiumei u. 16. sz. alatti üdülője.

Közvetlenül a Balaton partján fekvő, saját stranddal rendelkező korszerű üdülő 10 háromágyas és 6 négyágyas szobával várja a nyugalomra, kényelmes pihenésre, strandolásra vágyó vendégeket. Valamennyi egységhez önálló fürdőszoba tartozik, s minden szobában korszerű tv-készülék üzemel.

Az egyhetes, 7 éjszakás, hétfőtől hétfőig tartó turnusokat július 4-től kezdődően augusztus 22-ig lehet igénybe venni.

Az egyhetes turnus térítési díja PSZ-tagok és családtagjaik számára 24 500,- Ft/fő, amelyet a jelentkezés elfogadását, vizsgálatszolgáltatását követően kell befizetni. A díj nem tartalmazza az étkezést (ezt egy közeli vendéglőben kedvezményes áron lehet megrendelni) és az idegenforgalmi adót (ezt a helyszínen kell kiegyenlíteni).

Elő- és utószezonban (június, illetve szeptember) a nyugdíjas PSZ-tagok számára egy turnus térítési díja 21 000 Ft/fő.

A PSZ-tagság igazolásához PSZ-tagkártya szükséges!

A hajó kikötőhöz és a vasútállomáshoz egyaránt közel fekvő üdülő a kirándulást kedvelők számára is jó lehetőségeket biztosít. A BB-centrum pedig a bor- és pezsgőkedvelők számára nyújt kellemes kóstolási lehetőséget.

Az igényeket hagyományos vagy elektronikus levélben, illetve faxon legkésőbb május 10-ig kell eljuttatni a PSZ Országos Irodájához (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T./fax: 342-7766, e-mail: psz@enternet.hu).

További információ: Síkhegyi Magdolnánál (tel.: 342-7766).

Krétavásár!

Cégünk rendkívül kedvező áron kínálja importból származó pormentes és hagyományos krétáit:

Megnevezés	Bruttó ára
Pormentes színes szögletes cseh kréta 12 szál/doboz	240,-
Pormentes fehér szögletes cseh kréta 100 szál/doboz	480,-
Fehér szögletes kréta 100 szál/doboz	240,-
Színes szögletes kréta 12 szál/doboz	60,-
Színes szögletes kréta 100 szál/doboz	360,-
Fehér kerek kréta 12 szál/doboz	30,-

Érdeklődni lehet: Molnár Tamásnál 06-30-9330-319-es telefonszámon.

A kiszállítás nettó 4 800,- Ft-os megrendeléstől ingyenes!!

Timex Pen Kft. 2600 Vác, Vásár u. 1.

Győrtől 15 km-re, Győrújbaráton gyermektáborunk várja faházak és sátras elhelyezéssel, kiszolgáló épületekkel, sportpályákkal: osztálykirándulást, erdei iskolát, táborozást lebonyolító csoportokat. Elő- és utószezonos árunk: 955,- Ft/fő/éjszaka.

Érdeklődésére részletes információval szolgálunk: 06-30/855-1125. (x)

Bővülő szolgáltatások PSZ-tagoknak

- Új és használt gépkocsivásárlás a lehető legkedvezőbb áron**
 Április elejétől működik a MAKASZ Ajánlatkérési Rendszere (MAR), melyen keresztül a PSZ tagjai a Magyarországon forgalmazásra kerülő valamennyi típusú gépkocsira kérhetnek árajánlatot. A rendszer továbbítja a szóba jöhető kereskedőknek az igényt, melyek közvetlenül – vagy igény szerint a MAKASZ-on keresztül – megadják ajánlatukat tagjainknak. Az ajánlatkérő maga, saját értékrendje szerint döntheti el, hogy mely ajánlatot tekinti a legkedvezőbbnek a kézhez kapott ajánlatok közül.
 Próbálja ki, győződjön meg Ön is minden kötelezettség nélkül, ne vegyen úgy gépjárművet, hogy előtte ne látta volna a MAR-on keresztül kapott ajánlatokat. Takarítson meg 100 ezret, ajánlja PSZ-tag ismerőseinek a MAR-t, hogy minél többen élhessenek a tagságuk jogán igénybe vehető kedvezményekkel. Minél többen vásárolnak a MAR-on keresztül gépkocsit, annál nagyobb kedvezményeket fognak adni a kereskedők. Csak a tagok aktivitásán múlik, hogy hová fejlődik a rendszer. Keresse a lehetőséget a www.makasz.hu weboldalon.
- Kedvezményes újság-előfizetés**
 Ma már 54 napilapra, hetilapra, magazinra fizethetnek elő tagjaink a normál előfizetési díjnál kedvezőbb feltételekkel. Majd minden jelentősebb országos és megyei napilap, női, férfimagazin, PC- és Games-magazinok, autós kiadvány megtalálható a www.makasz.hu weboldal zárt területén, ahol tagjaink megrendelhetik a lapokat. Internettel nem rendelkezők megrendelőlapot igényelhetnek a MAKASZ-on keresztül, illetve az igények telefonon is leadhatóak. Tel.: (1) 281-1190.
 Fontos tudnivaló, hogy ez a kedvezményes újság-előfizetés postán, illetve a kiadóknál nem érvényesíthető, csak a mi rendszerünkön keresztül.

Hatvanéves az általános iskola

címmel a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás és a Comenius Pedagógiai Társaság Mezőkövesdi Kutató Csoportja pályázatot hirdet.

I. Ifjúsági kategória (18 év alattiak)

I/a. Szépirodalmi: Elbeszélés (pl. táborozás, diákarbatságok, iskolai kirándulás stb.); Kedves tanárom, tanítóm (portré).

I/b. Történelmi: Településünk általános iskolája az elmúlt 30 (50 vagy 60) évben; Hogyan segít (segített) a pályaválasztásban iskolám?; A diákszínjátszás a iskolában; A diáksport helyzete és eredményei településünkön.

II. Felnőtt kategória

II/a. Szépirodalmi: Elbeszélés (az általános iskolai élet bármely területéről); Memoár (pl. egy igazgató, szakfelügyelő, tanár stb. emlékei); Portré (kolléga, hajdani tanár, tanító).

II/b. Történelmi: Az általános iskola megszervezése településünkön; A körzetesítés tapasztalatai; A politechnika; Oktatástechnikai eszközök és használatuk az oktatási folyamatban; Szaktanterem, nyelvi labor stb. létrehozása iskolánkban; Az általános iskolák irányítási rendszerének alakulása a 60 év alatt; A szakfelügyeleti és szaktanácsadói rendszer létrejötte és működése; Az iskola és a közművelődés (kulturális, könyvtár) kapcsolata; Kulturális élet az iskolában (színjátszás, énekkar, táncsoport); Iskolák közötti testvérkapcsolatok; Érdekvédelmi és mozgalmi-politikai szervezetek az iskolában.

Feltételek: pályázni csak olyan művel lehet, amelyet máshol még nem publikáltak.

Terjedelem: *I. kategória* – 8-10 oldal + mellékletek (A/4-es papír, 2-2 cm margó, 2-es sortávolság); *II. kategória* – minimum 15 oldal + mellékletek (A/4-es papír, 2-2 cm margó, 2-es sortávolság).

Pályadíjak: *I. kategória* – 1. helyezett: 30 000 Ft; 2. helyezett: 20 000 Ft; 3. helyezett: 15 000 Ft. *II. kategória* – 1. helyezett: 60 000 Ft; 2. helyezett: 40 000 Ft; 3. helyezett: 30 000 Ft.

Mindkét kategóriában jelíges a pályázat. (A szerző nevét, lakcímét, foglalkozását zárt borítékban kell mellékelni.)

A pályázatokat a következő címre kell küldeni: Többcélú Kistérségi Társulás, 3400 Mezőkövesd, Mátyás király u. 112.

Beadási határidő: 2005. augusztus 10.

A díjak az évforduló alkalmából rendezett kiállítás és tanácskozás keretében 2005. szeptember 23-án kerülnek átadásra.

FOGYTÁN A MAGYAR, FOGYTÁN AZ ISKOLA

A népességsökkenés és az önkormányzati finanszírozás hatása a közoktatásban

(Részletek Sáska Géza oktatáskutató tanulmányából)

A közoktatás másfél évtizede egyenletes növekedési pályára állt: egyre hosszabb ideig maradnak a gyermekek a közoktatási rendszerben, egyre nagyobb a programkínálattal állnak elő az iskolák, egyre költségesebb a rendszer. Am az iskoláskorú népesség csökkenése oly mértékű, hogy az oktatási szolgáltatás bővülésének üteme napjainkban korlátokba ütközik.

Az oktatási minisztérium egymást követő vezetőse a rendszerváltás óta pedagógiai és szakmai érveket hangoztatva és a szülői követelésekre hivatkozva folyamatosan – a Bokros időszaktól eltérően – *fűtött* állapotban tartották és tartják a rendszert, a szolgáltatásbővítés politikáját folytatva.

Ez a gyakorlat napjainkban megint látszik és egyre súlyosabb konfliktusok forrásává válik. Két okból is. A demográfiai hullámvölgy, illetve az önkormányzatok önálló gazdálkodását jelentősen szűkítő kormányzati politikák – különösen a közalkalmazotti bérek forrásainak előteremtése – arra kényszerítik az iskolafenntartó önkormányzatokat, hogy *hűtsék* a rendszert. Márpedig, ha bármely rendszert fűtenek is, hűtenek is, akkor abban magától értetődően feszültség támad.

A népességsökkenés

Az oktatási rendszer működését minden tekintetben meghatározza, hogy hány tanuló vesz részt a közoktatásban. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint míg 1985-ben százharmincezen születtek (a mai tizenkilenc évesek), addig 2004-ben harminchétezerrel, egy nagyobb városnyival kevesebben. A két időszak között folyamatos a csökkenés. Ha nem számolunk a bevándorlás jelentős növekedésével és a produktivitást erősen növelő új népesedéspolitikával, akkor tartós csökkenésre és az ezzel járó, állandósuló feszültségekre kell felkészülnünk. A népesség fokozatosan csökken (és öregszik), és ez a tény a gyermekek és a fiatalok oktatására szakosodott intézmények sorsát is kényszerítő erővel határozza meg. (Az élethossziglani tanulás programja azonban némi reménnyel kecsegteti a munkanélküliségtől joggal félő pedagógusokat.)

Ha az évenként változó adatokat a kormányzati periódusok szerint tagoljuk, láthatjuk, hogy a jelenlegi kormányzati időszakban az általános iskolákba miskolcnyival kevesebb gyerek jár, a középfokú oktatásban a kormányzati ciklus második felében enyhül a nyomás, de csak azért, hogy a következő időszakra újra elmélyüljön.

A változás mértékét másféleképpen is tudjuk érzékeltetni, aszerint például, hogy nagyságrendben hány tanulócsoporthoz indítását és hány általános iskola sorsát érinti a demográfiai változás. Szem előtt kell tartanunk, hogy az alábbi adatok voltaképpen „mutató számok” csupán: nem a tényleges állapotot tükrözik, a probléma nagyságának érzékeltetésére azonban elegendőek, s nekünk itt ennyi elég is.

Az általános iskolai tanulócsoporthoz és iskolák becsült számának csökkenése 2002-2010 között

I. sz. ábra	Létszámváltozás/ 20 fős* tanulócsoporthoz	20 fős oszt./16 tantermes isk.
2002-2004	2700	169
2004-2006	2700	169
2006-2008	1750	109
2008-2010	1200	75

* OM Statisztikai tájékoztató, Oktatási évkönyv 2003/2004 szerint 19,8 az egy osztályra jutó tanulók száma

Általános tapasztalat szerint egy új tanulócsoporthoz megszervezéséhez két új pedagógus munkába állítása szükséges. Az összefüggés fordítva is igaz, következésképpen – elvileg – az általános iskolákban a jelenlegi kormányzati ciklus első és második felében is 1350–1350-es pedagógus-felesleg keletkezik, így súlyosan vetődik fel előbb a tanítók, majd később a tanárok alkalmazásának problémája.

A tanítókat fenyegető munkanélküliség elkerülése adja a reálpolitikai magyarázatát annak, hogy az oktatási törvény legutóbbi módosítása szerint a tanítók miért dolgozhatnak már az 5. és a 6. osztályban, ahol korábban nem, hacsak nem az alapképességek (báziskompetencia) fejlesztésének kikerülhetetlen szükségszerűsége miatt.

A fenti adatok alapján (ha ezres nagyságrendben lehet jóslni a tanulócsoporthoz számának csökkenését, és százas nagyságrendben az iskolák kiürülését) érzékeltetni lehet az iskolafenntartókra nehezedő nyomás nagyságát, a település nagyságától és szerkezetétől függően azonban más okokból.

Település- és városszerkezet és a demográfiai változás

A népességsökkenés természetesen nem egyenletesen jelentkezik az országban. Vannak olyan települések, ahol a népesség kifejezetten növekszik: főként a Budapest környéki településeken. A fővárosból ki-, és a községekből beköltöző fiatal házaspárok gyermekei részére néhány helyen nincs is megfelelő nagyságú iskola. A ki-egyensúlyozottabb népmozgás következtében a beköltözőknek az iskolázás iránt mutató szükségletei olykor ki is egyenlíthetik a város népességfogyásából keletkező csökkenést. Ezek üdítő kivételek, az önkormányzatok többsége az üresedő óvodák-iskolák, szakképző intézmények gondjával küszködik.

A községek

Európában a legdecentralizáltabb oktatásirányítási rendszer Magyarországon van. Igazi hungaricum. A 2349 közoktatási intézményt fenntartó önálló és egymás mellé rendelt önkormányzat több mint a felének (1540) kétezer fölé kisebb a lakossága, és ezeken a kis településeken tartották fenn 1999-ben az általános iskolák meghatározó hányadát: 1353-at a 2310-ből.

A rendszerváltás egyik jellegzetes motívuma az (iskola) körzetesítés politikájával szembeni ellenállásból fakadt. Az önállósá válás fölötti öröm érzése ugyanakkora volt, mint a gazdasági források kimeríthetlenségébe vetett hit. Az igen kis települések nemcsak hogy újraindították kisiskoláikat, hanem a legelső kormányzat támogatásával új oktatási épületeket is emeltek. Másfél évtizeddel később éppen ebben a körben lelhetjük fel azokat az önkormányzatokat, amelyek forrásaik hiányában (önhibájukon kívül) képtelenek kifizetni helyi közalkalmazotti bérét.

Napjainkban ezekben az előregedő falvak iskoláiban igen kevés gyermek tanul, két okból is. Az egyik ok a természetes demográfiai, a másik pedig a vándorlási folyamatokból fakad. Nemcsak arról van szó, hogy a fiatalabb korosztályok többnyire iskolázottabb hányada a (közeli) városba vagy városi rangra vágyó nagyobb településre költözik, hanem arról is, hogy a községekben élő iskolázott szülők jelentős hányada, élve a szabad iskolaválasztás jogával, *nem* a saját községi iskolájában taníttatja a gyermekét, hanem elviszi egy másik, többnyire nagyobb, több iskolát fenntartó településen lévő iskolába.

Nem ritka az az eset sem, hogy maguk a pedagógusok a saját gyermekeiknek boldogulását egy szomszéd településen működő általános iskolában, vagy hat-nyolcosztályos gimnáziumban inkább látják biztosítottak, - miképpen a községi értelmiségiek jelentős hányada -, semmint a lakóhelyük iskoláiban, ahol maguk is dolgoznak. Munkahelyükön évfolyamonként csökkenő számú, a 8. osztályra hét-nyolc főre zsugorodó, a tanulás iránt különösebb érdeklődést nem mutató tanulókkal találják szemben magukat.

Az előregedés, az elvándorlás, a pedagógusok magatartása következtében a községi önkormányzati iskolákban inkább a szerényebben iskolázott szülők gyermekei tanulnak: így lesz homogén ezeknek az iskoláknak a szociális összetétele, és alacsony a tanulmányi teljesítményük. (A probléma megoldását pedagógiáinak tekinti az oktatásirányítás központja: felzárkóztató programokat dolgoztat ki és kínál.)

A községi iskolák teljesítménye

Ha az életben való sikerek szempontjából az iskolának van jelentősége, ha az olvasásnak és az elemi matematikai ismereteknek az egyén boldogulásában van szerepük, akkor a falusi iskolások lehetősége az elmúlt évtizedben folyamatosan és erősen romlott. A vidéken élő, a községi iskolába járó gyerekek tudása egyre hanyatlik, és ebben természetesen a pedagógusok munkájának a hatékonysága is tükröződik, hacsak genetikai katasztrófa nem sújtotta a községekben élőket.

A 8. évfolyamos tanulók olvasási és matematikai teljesítményének az országos átlagtól való eltéréskülönbsége megyeszékhelyek és községek között (1991 és 2001) (standard pontszám)

2. sz. ábra

Megnevezés	A felmérés időpontja	Község és megyeszékhely különbsége
Olvasás	1991	- 44,8
	1995	-54,27
	1997	-61,49
	1999	-64,68
Matematika	1991	-31,16
	1995	-50,49
	1997	-53,82
	1999	-64,68

A megyeközponti iskolákhoz képest a községi iskolákban dolgozni szerény pedagógiai sikert ígér, és mindemellett, mint majd látjuk, pénzügy-hatékonysági szempontból is pesszimistikus az ügy. E pedagógiai és pénzügyi hatékonysági szempontokat mérsékelttel kielégítő helyzet fenntartásában azonban egzisztenciális oldalról erőteljesen érdekeltek a községekben élő pedagógusok.

Míthogy az önkormányzat képviselő-testületébe nagy eséllyel többnyire az iskolázottabbak – orvosok, pedagógusok – kerülnek be, akik személyükben egyszerre képviselik a helyi társadalom és saját munkahelyük érdekeit –, s következésképpen a helyi közszolgáltatás fejlesztésének politikai feltételei adottak, csak a legszorítóbb körülmények között születik döntés az óvodai és iskolai feladatellátás szűkítéséről, de akkor is elsőbbséget élvez a helyben lakó pedagógusok foglalkoztatásának szempontja. Ma ilyen helyzetben élünk.

Noha gazdasági, oktatásszervezési tekintetben a társulásban fenntartott iskoláknak kétségtelen előnyei lehetnek, ezek a szempontok sokszor másodlagossá válnak a helyi érdekviszonyok rendszerében, Tudunk olyan esetről is, hogy amikor a pénzforrások elapadása és a gyermeklétszám csökkenése miatt szűkítették a társulásban működő óvoda kapacitását, ezzel együtt a másik községben lakó és az onnan bejáró óvónőket elbocsátották. A társulás ezek után természetesen felbomlott.

Azt pedig, hogy a társulásokat a pénzügyi kényszer és nem az iskolai szintű pedagógiai racionalitás hozza létre, jól mutatja az a tény, hogy az iskolafenntartó társulások többnyire tanulmányi versenyekre, a tanártovábbképzésekre és az oktatási kormányzatok által elrendelt egyre bővülő pedagógiai szolgáltatásokra (logopédia, korai fejlesztés stb.) terjednek ki, s az iskola ismert üzemmódjára: a diákok oktatására igencsak ritkán.

A városok

A városi iskolák helyzeti adottságaiból fakadóan komoly vonzerővel rendelkeznek; megfigyelhető, hogy egy-egy város kifejezetten erre a kedvező helyzetre építi oktatáspolitikáját. Városgazdálkodási és intézmény-fenntartási szempontból fontos, hogy a csökkenő gyermeklétszám időszakában legyenek gyermekek, bárhol is, hiszen így őrizhetik meg a meglévő kapacitásait és minimalizálják konfliktusait a helyi értelmiséggel, kevésbé teszik ki magukat az önkormányzat-ellenes indulatoknak. Ez a magatartás természetesen veszélyezteti a városkörnyéki települések iskoláinak működőképességét, hiszen onnan vonzzák el a gyereket, de nem akármilyeneket.

A városi iskolák egyfajta szociális szűrőként is működnek, megosztják a nem városi népességet. A városba elsősorban a tanulás, a tudás értékeit fontosnak tartó, iskolázott szülők küldik gyermekeiket, valamint azok, akik ebbe a társadalmi csoportba szánják-küldik őket, de maguk a községekben a társadalom alsóbb szeleiben élnek továbbra is.

A városkörnyéken lévő önkormányzatok olykor követelik, hogy a városi önkormányzatok korlátozzák a szülők szabad iskolaválasztási jogát, mondjanak nemet a községekbe jövőknek, hogy továbbra is megmaradjon a községi iskola, és vele együtt a községi helyi társadalom teljes vertikuma. Ez a retorika a városellenes indulatok keltéséhez jó, de a városi praxis befolyásolásához igen ritkán elég.

Városrészi iskolák

A községi oktatáshoz igencsak hasonló képlet rajzolódik ki azokban a városrészekben, amelyek még évekkal a városhoz csatolásuk után is megőrizték a korábbi községi mivoltukból származó szerkezetüket, társadalmi összetételük főbb jegyeit. Itt is többnyire egy iskola működik a volt község központjában, amelyet kevesen látogatnak, mert a gyermekes családok közül sokan inkább a város központjában lévő jobbnak gondolt iskolába íratják gyermekeiket. A város egészének szempontjai szerint ezek az iskolák igen költségesek, ugyanakkor politikai szempontból nagyon érzékenyek. A valamikori községhez kötődő lokálpatriotizmust, a pedagógusok állásfűtését igen gyakran felkarolja egy-egy ellenzékben lévő párt vagy más szövetség, különösen a nagyobb városokban.

A lakótelepi iskolák

A nagyobb, főként ipari városokban a hetvenes és nyolcvanas években épített lakótelepekre akkor elsősorban fiatalok költöztek, akiknek gyermekei számára óvodák és általános iskolák épültek nagy számban és igen közel egymáshoz. Mára a lakótelepek éppen úgy előregedőben vannak, mint a kisebb települések, korösszetételük is hasonló, továbbá ebben a környezetben is nagy gyakorisággal találunk a szociális hierarchia alsóbb szeleiben élőket. Ezek a pedagógiai tekintetben kisebb hatékonyságú, pénzügyi tekintetben pedig kifejezetten költséges iskolák vonzóereje szerény, ezekben az iskolákba községekből vagy a város más részeiből csak elvétve iratkoznak be.

Elitiskolák

Minél nagyobb a város, annál több iskolája van, és annál nagyobb az iskolák közötti különbség, amely a szabad iskolaválasztás és az iskolák önálló pedagógiai programkészítési tevékenysége következtében erősen növekszik. Minden nagyobb városban van az iskolák tekintélyrendszerének csúcspontján álló elit általános iskola és 5-8 osztályos gimnázium, ahová a helyi elit gyermekei járnak. A kisebb városokban pedig, ahol nincs egy iskolányi tehetségesnek tekintett gyermek, egy-egy iskolán belül különült el a városi elit képzése. Az elitiskolák iránt mindig nagy a kereslet a városi elit és az ebbe a rétegbe törekvők körében, következésképpen létszám hiánytól nem kell tartaniuk.

A közösségi szféra, az önkormányzati finanszírozás

Az iskolák felől nézve a közoktatásra fordítható összegek felett az önkormányzatok rendelkeznek a kilencvenes évek elején kialakított koncepcióknak megfelelően. Az önkormányzat tehát a kulcsszereplő, ezért természetes, hogy az iskolák igazgatói és tantestületei, illetve az önkormányzatok közötti viszony meghatározó. A szakmailag autonóm iskoláknak vagy meg kell szerezni a fenntartó jóindulatát, vagy éppen ellenkezőleg politikai eszközökkel – tüntetésekkel, nyilatkozatokkal, aláírásgyűjtésekkel - ki kell préselni belőle a szakmai szempontból indokolt összeget.

Ez a magatartás mindaddig sikeres volt, amíg a mainál nagyobb volt az önkormányzatok pénzügyi mozgásterét; amint azonban - alább ismertetett okokból - ez drámaian szűkült, s már nem várható innen több pénz, egyfelől növekszenek a konfliktusok, másfelől pedig más forrás után kell nézni, amit a közvetlen központi finanszírozási módban látnak egyes szakszervezetek, abban a reményben, hogy központi költségvetés készítőire gyakorolt nyomásnak van értelme, hiszen a pénz ott van és nem az önkormányzatoknál.

Az önkormányzatok pénzügyi mozgásterét bevételeinek és kiadásainak szerkezete szabja meg. Bevételei az ország költségvetéséből, a helyben hagyott adókból, illetve a helyi adókból és egyéb forrásokból származnak. A kiadásait pedig a feladatok határozzák meg. A feladatok egy részét törvények írják elő, illetve az egyes ágazatok rendeletekben jelölik ki, (megsérítve az önkormányzatokról szóló törvényt), másik részét pedig maguk a fenntartók állapítják meg. Ebben a rendszerben a központi forrás mértékének, az új központi feladatok nagyságának a változása szabja meg az önkormányzatok pénzügyi mozgásterét, állandónak tekintve az önkormányzatok saját forrásainak nagyságát és kiadásainak szerkezetét. Ha növekednek az önkormányzati terhek, akár úgy, hogy csökken a költségvetésből származó, változatlan feladatokra szánt összeg nagysága, akár olyképpen, hogy a központból elrendelt ellátandó feladatok válnak terjedelmesebbé változatlan országos költségvetési feltételek mellett, vagy pedig e két helyzet együttesen áll elő, az önkormányzatok szolgáltatásbiztosító magatartásra kényszerülnek.

Az ország költségvetése az önkormányzati oktatást főként *szabad*

felhasználású, a tanulói létszámra épített normatív fejkvóta alapján finanszírozza. Ez az összeg az önkormányzatok közoktatásra fordított költségeinek kevesebb mint 60 %-át tette ki az 1999-2000-2001-es esztendőkből. Ennél jóval kisebb hányadot alkotnak a *kötött* felhasználású normatívák. A kilencvenes években azonban arányuk fokozatosan növekedett, kifejezve egyfelől az önkormányzatokkal szembeni bizalmatlanságot, másfelől a központi akarat elsőbbségét. Az iskolák ebbe az irányba terelnek a finanszírozás módját, mert így nem kell az iskolafenntartókkal ütközniük. Érzékelhetően a feledés homályába merült annak a központi finanszírozási formának az irracionális, amelyre válaszként született meg a jelenlegi decentralizált rendszer. A felejtést gyorsítja az a tény, hogy a demográfiai hullámhegy idején kedvező a gyermeklétszámon alapuló finanszírozási technika, a hullámvölgy idején azonban határozottan nem.

A központi költségvetési politika

Az előző kormányzati ciklusban, 1998-2002 között a vidék: a föld, a mezőgazdaság, a falu komoly politikai támogatást kapott, amelyből a községi oktatás is jócskán részesült. A kis települések (és az egyházak) oktatásának költségeit teljes egészében az állam állta az előző kormányzati időszakban, kifejezve, hogy politikai támogatást honnan remél. Nagyobb támogatást kaptak az 1100 lakos alatti települések iskolafenntartó önkormányzatai, mint az 1100-3000 közöttiek, de ők is többet, mint a 3000-3800 lakosú települések iskoláik után. Ha ezeken a településeken még nemzeti-kisebbségi oktatás is folyt, akkor a támogatás mértéke ennél nagyobb is lehetett. Ha az általános iskolai iskolaotthonos oktatás után igényelhető juttatást is figyelembe vesszük, akkor a központi finanszírozás többé-kevésbé fedezte a kisebb településeken működtetett oktatás teljes költségét.

Ezzel a finanszírozási móddal a település nagyságával fordított arányban növekedett az oktatás központi pénzügyi kontrollja, olyannyira, hogy az igen kis községekben *közvetlen* finanszírozáshoz hasonló állapot jött létre. Ez a politika a községekben megerősítette azt a hitet, hogy a tiszta természet, a romlatlanabb erkölcsök helye a községekben és nem a városokban van, továbbá nem a tanulók és a pedagógusok teljesítménye a fontos, hanem az értékközpontú nevelés. S éppen emiatt, valamint az esélyek egyenlősége okán az ország költségvetésének kell a szegény községi oktatás fenntartásának terheit teljes egészében magára vállalnia.

A városi önkormányzati költségvetést ezzel szemben összességében szűkítő, kormányzati politikai párt kudarcra a 2002-es választásokon arra is visszavezethető, hogy az ellenzéki pártok által vezetett (nagyobb) városi önkormányzatoknak a központtól független önálló bevételi forrásai lehetővé tették a független önkormányzati politizálást. Ez a pénzügyi berendezkedés omlik össze a kormányváltás után a közalkalmazotti béremelések következtében. Jelentősen csökken az önkormányzatok pénzügyi függetlensége, végső soron a mindenkori kormányzat súlyos növekedett meg a szocialista-liberális kormány alatt. Miképp?

Önkormányzati fékezési politika

Az önkormányzati oktatás finanszírozásában nem a tanulók létszáma a meghatározó -- noha amúgy ennek alapján jutnak a központi normatív támogatáshoz --, hanem a tanulócsoporthoz, hanem a tanulócsoporthoz számának és a tanulók óraszámának a szorzatából ki lehet számítani, hogy mennyi pedagógust kell alkalmazni. Belátható, hogy a pénzügyi években az önkormányzatok abban érdekeltek, hogy a tanulócsoporthoz az oktatási törvényben megadott felső határig töltsék fel, hiszen a fajlagos költségeik így a legalacsonyabbak: így foglalkozik a legkevesebb pedagógus a legtöbb gyerekkel.

Az általános iskolákat fenntartó kis települések mozgásteret természetesen a legszűkebb. A nyolc tanulócsoporthoz (nyolc évfolyamot) és egy-két napközis csoportot magában foglaló iskolában nincs mit átszervezni, még akkor sem, ha a tanulók száma évfolyamonként 6-8 fő. A mozgásteret hiánya komoly feszültséget teremt. Ebből a körből kerülnek ki a közalkalmazotti béreket önhibájukból kifizetni képtelen önkormányzatok.

Azokban a kisvárosokban pedig, ahol néhány iskola, óvoda működik, ott az önkormányzatok nem zárják be az egyiket vagy a másikat, hanem igazgatási értelemben összevonják őket. A megtakarítás nem a kevesebb számú igazgató bérében jelentkezik, hanem abban, hogy így képesek a különböző iskolákba járó gyerekekből új osztályokat szervezni, így érik el a törvényben rögzített felső létszámhatárt. Ez jelent komoly magtakarítást. Ez a magyarázata annak, hogy csak kis számban zárnak be oktatási, nevelési intézményt az önkormányzatok, a „feladatellátási” helyek száma azonban változatlan, vagy még növekedhet is.

A nagyobb városokban is hasonló események zajlanak. Napjainkban számítani lehet a helyi iskolarendszer átszervezésére, az iskolák összevonására, és főként a lakótelepi iskolák és az eredetileg nem oktatási-nevelési célokra szánt épületekben működő intézmények (elsősorban a kollégiumok) bezárására.

Számítani kell arra is, hogy a városi önkormányzatok középiskoláikat a megyei önkormányzatoknak, s ami pedig különösen érdekes, az egyházaknak adják át. Ez utóbbit még lehetne egyfajta privatizációnak is tekinteni, ha finanszírozásukat nem az ország költségvetése állná. Érdekes, hogy az egyházi oktatás mindkét kormányzat direkt és indirekt politikájának kedvezményezettje, az önkormányzat pedig a vesztese.

Következmények

Fel kell készülniük a növekedéshez szoktatott lelkeknek, hogy az önkormányzatok az iskolák többségétől tömegesen vissza fogják vonni a közoktatásról szóló törvényben rögzített kötelező óraszámot meghaladó, egy korábbi nemzeti alap- vagy kerettantervi reform keretében már megadott – általában 10 százaléknyi – időkerettöbbletet. Valószínű, hogy a helyi elitiskolákat kisebb mértékben érinti majd mindez, aminek következtében még tovább fog növekedni a városi iskolák teljesítményében mutatkozó különbség, és szociális tekintetben még inkább egyenlőtlénebbé válnak az iskolák.

Az oktatási szolgáltatást szűkítő, pénzügyi motívumú döntést a pedagógusok és a szülők nyilván nehezményezni fogják, hiszen a megtartandó óraszám csökkenni fog, és ezzel nemcsak a túlórák száma lesz kevesebb, hanem ennek egyenes folyamánként a pedagógus-álláshelyeké is.

Mint ahogy a veszélyeztetett pedagóguskör nem az elitiskolákban dolgozik, várható, hogy az esélyegyenlőség érvrendszere iránt nagyobb fogékonyság fog mutatkozni, amelyhez az elitellenes, antiintellektuális, morálpedagógiai politika társulhat. Ebben a helyzetben nemcsak a pedagógiai populizmust követő pártok építhetnek e kör szavazataira, hanem az álláshelyek megőrzésében mindig aktív szakszervezetek is megerősödhetnek. De minikét politikai alakulat a maga népszerűségének növekedése érdekében siet az fékező önkormányzati politika következtében érdeksérelmet szenvedettek oldalára állni.

Érdeksérelmek

Az iskolák átszervezése során mindig komoly érdeksérelmek keletkeznek, amelyeket a diákoknak, a szülőknek, a pedagógusoknak egyaránt el kell viselniük. Ez igen nehéz, hiszen önmagukat nem okolhatják, az előrelátás hiánya nem kérhető rajtuk számon, ráadásul úgy élnek meg a változásokat, hogy elvesznek tőlük valamit, ami szerintük nekik járna.

Ez a magyarázata annak, hogy az önkormányzatok a helyi társadalmat mindig felkavaró iskolai átszervezéseket, az iskolák megyei vagy egyházi iskolafenntartóknak történő átadását az önkormányzati választások *utáni* időszakra időztetik. A jelenség ettől lesz ciklusos természetű, ha a ritmust meg nem töri olyan jelentős pénzügyi intézkedés, mint amilyen a kilencvenes évek közepén Bokros Lajos minisztersége alatt történt, vagy 2002-ben a közalkalmazotti béremelés következtében állt elő.

Az új osztályban minden egyes diáknak újra ki kell harcolnia a helyét az osztálytársai rangsorában, meg kell tanulnia az új tanárokkal az együttélés szabályait, és ez nemcsak munka, hanem komoly kockázat is. Mindenképpen veszteség egy korábbi „jó” tanár kiesése (bár nyereség egy „rossz” tanár lecserelése). Lehet, hogy a közlekedés ideje hosszabb vagy rövidebb lesz, de az biztos, hogy az új környezet idegennek bizonyul. A szülőknek is hasonló problémákkal kell szembenéznük, gyermekeik kockázatát ők többnyire fel tudják mérni, de tenni nem tudnak semmit gyerekeik helyett, és ez joggal frusztrálja őket.

Az újítóval való szülői félelmek magától értetődően részben megalapozottak és részben nem. Okkal aggódhatnak a szülők amiatt, hogy semmiféle garancia nincs arra, hogy gyermekük a megkezdett pedagógiai programot folytatni tudja az új helyen vagy az új rendben. Az sem biztos, hogy ugyanabból a tankönyvből fog a gyermeke tanulni.

A szülők indokolt aggodalma jogrendünkben fakad. Az oktatási törvényünk szerint ugyanis minden pedagógus maga választhatja meg a meggyőződése szerinti legmegfelelőbb tankönyvet: ez jót tesz a pedagógus önállóságának, de rosszat tesz a pedagógiai program stabilitásának. Ha a tanár munkahelyét vált vagy csak osztályt cserél, vagy szülői szabadságra megy, a helyébe lépő kollega belátásától függ, hogy milyen könyvből fog tanítani, mit vásárolt meg a szülőkkel. A kedélyváltozást nem számítva többnyire ilyen okok miatt szakad meg a pedagógiai program folytonossága az iskolában. Ha pedig két iskolát összevonnak, a tankönyvekben mutatkozó kontinuitás foka ezért is igencsak szerény, a pedagógiai programok illesztéséről nem is beszélve.

PSZ-tagok kedvezménye a Hotel Benczúrban

A Hotel Benczúr (1068 Budapest, Benczúr u. 35. Tel.: 342-7970, fax: 342-1558) Pedagógus Vendéghotthon részlegében a PSZ-tagok továbbra is önköltséges áron vehetik igénybe a szobákat. A háromcsillagos szállodai elhelyezést biztosító vendéghotthon PSZ-tagok által igénybe vehető kedvezményes árai az előző évhez képest nem változtak. A PSZ-tagok kedvezményes árai 2005-ben

Szobátípus	kedvezm. ár	Szobátípus	kedvezm. ár
1 férőhely 3 ágyas szobában	3.500,-	2 ágyas szoba	8.500,-
1 ágyas szoba	5.500,-	3 ágyas szoba	10.500,-

A kedvezmény igénybevételéhez természetesen a PSZ-tagkártya bemutatása szükséges!

Üdülés Cserkeszlőn

a Pedagógusok Szakszervezete Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Alapszervezetek pihenőházában (Cserkeszlő, Május 1. út 18.)

Elhelyezés kétágyas, fürdőszobás szobákban. A feltüntetett árak az áfát tartalmazzák, az idegenforgalmi adót azonban nem.

Az elhelyezés költségei, amelyet üdülési csekkel is ki lehet egyenlíteni:

06. 01. – 08. 31.	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
1 fő részére	2 900,-	2 200,-	1 400,-	1 200,-
2 fő részére	5 800,-	4 400,-	2 800,-	2 400,-
1 személyes igénybevétel	4 400,-	3 300,-	2 100,-	1 800,-
Pótágy	900,-	900,-	900,-	900,-
1 éjszakás felár/fő	300,-	300,-	300,-	300,-
Teljes üdülő bérlete/1 éj 12 férőhelyre	31 000,-	24 000,-	15 000,-	13 000,-
Pótágy/fő	900,-	900,-	900,-	900,-
1 éjszakás felár	4 000,-	4 000,-	3 000,-	3 000,-

Legalább hároméjszakás tartózkodás esetén 10% kedvezményt adunk!

01. 01. – 05. 31. és 09. 01. – 12. 31.	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
1 fő részére	2 400,-	1 800,-	1 200,-	1 000,-
2 fő részére	4 800,-	3 600,-	2 400,-	2 000,-
1 személyes igénybevétel	3 600,-	2 700,-	1 800,-	1 500,-
Pótágy	900,-	900,-	900,-	900,-
1 éjszakás felár/fő	300,-	300,-	300,-	300,-
Teljes üdülő bérlete/1 éj 12 férőhelyre	26 000,-	20 000,-	13 000,-	11 000,-
Pótágy/fő	900,-	900,-	900,-	900,-
1 éjszakás felár	4 000,-	4 000,-	3 000,-	3 000,-

I. kategória: PSZ-hez nem kötődő személyek. *II. kategória:* PSZ tagjai (+ egy 18 éven felüli hozzátartozó) más megyéből, gyerek 15-18-ig. MAKASZ-kártya. *III. kategória:* Megyei szövetség alapszervezeteinek aktív tagja (+ egy hozzátartozó), gyerek 2-14 éves korig. *IV. kategória:* Megyei Szövetség nyugdíjas tagja (+ egy nyugdíjas hozzátartozó), nyugdíjas aktív hozzátartozója 50%-ra jogosult.

A tagsági viszony, illetve a kedvezményre jogosultságot a szállás igénylésekor és az elfoglaláskor is igazolni kell érvényes PSZ-tagkártyával. A kedvezményt csak névre szóló igazolvánnyal, illetve nyugdíjas szelvényvel lehet igénybe venni.

Jelentkezés, további információ:

Pedagógusok Szakszervezete Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Alapszervezetek Szövetsége
5000 Szolnok, Szapáry út 23. Tel.: 56/513-190 E-mail: postmaster@jnszpsz.axelero.net

Üdülés Zamárdiban

Ebben az évben is várjuk jelentkezéseket a Zamárdi, Petőfi Sándor u. 14. sz. alatti Pedagógus Üdülőbe (PSZ Komárom-Esztergom megye). A családi hangulatú épület 11 szobás, melegítőkonyhája hűtőkkel, fagyasztóval, mikróval ellátott. Kertjében játékok, fedett ping-pongasztal, kerti sütő, pihenőrész és saját, zárt parkoló található. A szabadstrand gyalog kb. 5 perc. A vendégeket állandóan ott lakó **gondnok** várja, aki nyugodt, tiszta környezetet és problémamentes üdülést biztosít.

Jelentkezés: 2005. április 15-ig, telefonon: 06/34-339-788.

A jelentkezés végső elfogadása a beutalójegy árának befizetésével egyidejűleg történik, előre egyeztetett időpontban: **Kulcsár Sándornál**, 06-34-339-788, illetve 06-30-313-6693-as telefonszámon. Cím: 2800 Tatabánya, Bajcsy-Zsilinszky u. 42.

Árak	PSZ-tagoknak	Nem szakszervezeti tagoknak	Az árak az üdülőhelyi díjat nem tartalmazzák!
	felölt: 14 000,- Ft/fő/turnus	16 000,- Ft/fő/turnus	
	gyermek: 12 000,- Ft/fő/turnus	13 000,- Ft/fő/turnus	
	diákcsoportok: 1 400,- Ft/fő/1 éjszaka, 1 200,- Ft/fő/2 vagy több éjszaka (csoportonként két fő kísérőnek, aki anyagi felelősséget vállal, díjtan)		

Turnusok: 1. turnus: június 18-24.; 2. turnus: június 25. – július 1.; 3. turnus: július 2-8.; 4. turnus: július 9-15.; 5. turnus: július 16-22.; 6. turnus: július 23-29.; 7. turnus: július 30. – augusztus 5.; 8. turnus: augusztus 6-12.; 9. turnus: augusztus 13-19.; 10. turnus: augusztus 20-26.; utóturnus: augusztus 27. – szeptember 13.

A turnusok előtt, május 15-től, illetve a turnusok után, szeptember 15-ig várjuk osztálykirándulások, tantestületek jelentkezését!

VI. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS TENISZVERSENY

A Balatonalmádi "TENNIS CLUB" 1925 és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hatodik alkalommal rendezi meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot.

Időpont: 2005. június 24-26. (péntek-szombat-vasárnap). Mérkőzések pénteken 13 órától, döntők vasárnap kora délután.

Helyszín: Balatonalmádi Öregparkban lévő 6 db salakos teniszpálya.

Versenyszámok: férfi egyéni 40 éves korig, 40-55 éves kor között, 55 éves kor fölött; férfi nyílt páros; női egyéni 40 éves korig, 40 éves kor fölött, női nyílt páros.

Részvétel feltétele: pedagógus-oklevél, oktató-nevelő munkában való részvétel. (Az oklevél vagy hiteles másolatának bemutatása a versenyre való jelentkezéskor kötelező.) Nevezési díj személyenként 4.000 Ft (párosoknál +500 Ft/fő), amelyet a helyszínen, a regisztráláskor kell fizetni.

Szállás, ellátás, utazás: A Pedagógusok Szakszervezete június 24-én és 25-én minden PSZ-tag résztvevő számára ingyenes szállást biztosít új helyen, a PSZ Győr városi-körzeti szervezetének üdülőjében (Balatonalmádi, Mikszáth K. út 12. Információ: *Torma Tiborné* tel.: 70/207-4147) A szakszervezeten kívüliek a szállást önköltséges áron vehetik igénybe. A Balatonalmádi "TENNIS CLUB" 1925 a megfelelő versenyfeltételek biztosításán túl ingyenes strandbelépőt ad a résztvevőknek, és gulyáspartit szervez szombaton estére.

A szállás költsége: 2 000 Ft/fő/éjszaka (+ 300 Ft/fő/nap idegenforgalmi adó). (Ezt a PSZ-tagoknak ingyenesen biztosítjuk.)

A szállással együtt reggelit is biztosítunk, amelynek költsége 400 Ft/fő (a PSZ-tagok számára ez is ingyenes). A szakszervezeti tagság igazolásához PSZ-tagkártya bemutatása szükséges! Előzetes bejelentés alapján 500,- Ft/fő árban menzaebédet biztosítunk.

Utazás egyénileg.

További információt a verseny főszervezőjétől, Dudás Zsolttól, a TENNIS CLUB elnökétől (a 06/70/455-4155-ös telefonszámon, e-mail: dudaszsolt@vnet.hu), és a PSZ Országos Irodájától (06/1/322-8464; www.pedagogusok.hu) kaphatnak az érdeklődők.

Előzetes jelentkezés: 2005. május 20-ig a PSZ Országos Irodájánál (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon és fax: 06/1/322-8464, E-mail: psz@enternet.hu). A jelentkezők írják meg levelezési címüket, munkahelyük címét, szakszervezeti tagságukat. Jelöljék meg, hogy milyen versenyszámban indulnak, és hogy szállásra, illetve étkezésre tartanak-e igényt.

V. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS SPORTNAPOK

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kispályás labdarúgás (férfi), kosárlabda (női), asztalitenisz (vegyes csapatok) és strandröplabda (vegyes csapatok) sportágakban országos pedagógus bajnokságot szervez a tanév végén **Vásárosnaményban.**

Időpont: 2005. július 2-3. (szombat-vasárnap) *Megnyitó: július 2-án 11,30 órakor. Eredményhirdetés: július 3-án 14 órakor.*

Helyszín: *II. Rákóczi Ferenc Gimnázium, illetve Babus Jolán Középiskolai Kollégium, Vásárosnamény, Kossuth u. 19-21.*

Versenyszámok, csapatlétszámok: női kosárlabda [10 (5+5) fős csapat], kispályás labdarúgás [10 (5+1+4) fős férficsapat], asztalitenisz [2 fős (1 férfi, 1 női) vegyes csapatok], strandröplabda [vegyes csapatok számára (2+2)] a sportágak általános szabályai szerint.

Jelentkezések: A nevezésekhez szükséges nyomtatványokat a PSZ megyei, fővárosi, megyeszékhelyi és országos irodájától lehet igényelni. **A 2005. május 20-ig az országos irodához beérkezett nevezéseket fogadjuk el.** (PSZ Országos Iroda, 1068 Bp., Városligeti fasor 10. Tel./fax: 322-2249, e-mail: psz@enternet.hu.) A beérkezett nevezések számától függ a lebonyolítás módja, melyről levélben tájékoztatjuk a résztvevőket.

A sportnapok helyi főszervezője *Orosz Miklós* testnevelőtanár (T.: 06/70/296-5641).

Nevezési feltételek: Oktató-nevelő munkában való részvétel. Megyénként, illetve a fővárosból 1-1 csapat nevezhet. Amennyiben egy térségből (megye, megyeszékhely) több csapat jelentkezik, megyei selejtezőn kell eldönteni az országos bajnokságban való részvétel jogát. Nevezni csak érvényes pedagógusigazolvánnyal vagy PSZ-tagkártyával lehet, amelyeket regisztrációkor ellenőrzünk. Egy-egy versenyző több sportágban is indulhat. A versenyzők helyszíni regisztrációjára 2005. július 2-án (szombaton) 10-11 óra között kerül sor. A versenyek befejezésére július 3-án 14 óra körül kerül sor. Igény esetén szállást saját költségen július 1-jén (pénteken) is biztosítunk.

A sportnapok szervezését, a rendezésének feltételeit a PSZ Országos Irodája, Vásárosnamény Város Önkormányzata, valamint a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium PSZ-szervezete biztosítja.

Szállás, étkezés: A PSZ-tagok számára a szállás ingyenes, a szakszervezeten kívüliek számára pedig 1200,- Ft/fő + áfa. *Az étkezés költsége:* reggeli 350,- Ft/fő, ebéd 700,- Ft/fő, vacsora 500,- Ft/fő.

A sportnapok idején zajló „Tisza Party” programokon való részvétel és a szombat esti vacsora költségeit a városi önkormányzat biztosítja.

Utazás: saját szervezésben, helyi forrásból finanszírozva.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csoportba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2005. III. 8.)

Elbocsátástól tartanak a pedagógusok

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az oktatási jogok miniszteri biztosához fordult a költségvetési törvény közoktatást érintő módosításai miatt – közölte a PSZ elnöke. *Varga László* szerint ezek elbocsátásokat is előidézhetnek az intézményekben. Mint mondta: kezdeményezik, hogy az ombudsman indítson eljárást és tegyen javaslatot az oktatási miniszternek a rendelkezések módosítására vagy hatályon kívül helyezésére. A PSZ kifogásolja, hogy a közoktatási törvény módosítása alapján a nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak létszámának jelentős része az eddigi kötelezően előírt helyett ajánlottként jelenik meg.

NÉPSZABADSÁG

005. III. 9.)

Erősödő iskolai szegregáció

(...) *Kaltenbach Jenőnek*, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának (...) jelentése szerint 1992-ben a roma tanulók 7,1 százaléka tanult olyan iskolában, ahol ők alkották a többséget, 2002-ben már 18,1 százalékuk – azaz az iskolai elkülönítés tendenciája felerősödött.

A magasabb társadalmi státusú szülők megpróbálják a jobb színvonalú, speciális oktatást biztosító iskolákba íratni gyermekeiket, ezért elviszik őket az „elcigányosodó” iskolából. (...)

Sok esetben a pedagógusok meg vannak győződve arról, hogy csak külön osztályokban lehet az eltérő kultúrájú, szociális hátrányokkal küzdő gyermekeket tanítani. Ennek oka a tanárképzésben keresendő, amely túlságosan tantárgycentrikus és kevésbé problémaorientált, nem készíti fel a leendő pedagógusokat arra, hogy differenciáltan kezeljék a különböző gyerekeket.

(2005. III. 12.)

Romlás

Részlet Bokros Lajos írásából

(...) Mít választott az új balközép kormány? Tovább folytatta a túlköltekezést. (...) Sőt, végrehajtván ésszerűtlen választási ígéreteit, immár a közalkalmazottak bérét is felemelte ötven százalékkal. Mindezt anélkül, hogy kísérletet tett volna a közszféra reformjára, vagyis a jelentős béremelés mellett elindított volna egy komoly létszámleépítést eredményező reformot, vagy meglazította volna a közalkalmazotti státus merevségeit. Néhány területen pedig tovább folytatta az antireformok sorozatát, így például a pedagógusok kötelező óraszámának újbóli csökkentésével került el bármiféle létszámleépítést.

MAGYAR NEMZET

(2005. III. 8.)

Újabb elbocsátások az iskolákban

Tiltakozik és az oktatási jogok miniszteri biztosához fordul a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a közoktatási törvény azon módosítása miatt, amely kötelező helyett ajánlottá teszi a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, illetve a technikai személyzet alkalmazását az iskolákban, és csökkenti a kötelezően alkalmazandó igazgatóhelyettesek számát.

A PSZ azt kéri az oktatási jogok biztosától, hogy indítson eljárást az ügyben, és tegyen javaslatot a jogszabálymódosítás megváltoztatására, illetve hatályon kívül helyezésére. *Varga László* PSZ-elnök úgy látja: ma lenne a legnagyobb szükség a gyermek- és ifjúság-

védelmi felelőse, hiszen a kábítószer terjedésével és a növekvő szociális problémákkal csak egy szakember veheti fel a harcot az iskolákban. Ennek ellenére a törvény módosítás az eddigi kötelező felállás helyett csak ajánlja az ezzel foglalkozó dolgozó alkalmazását. Szintén csak javaslatot tesz a jogszabály az alkalmazott technikai személyzet számára.

Varga László szerint csak a hónap végén derül ki, hogy pontosan hány ember elbocsátásával jár a változtatás, de már megkezdődtek a felmérések. *Aáry-Tamás Lajos*, az oktatási jogok miniszteri biztosáéig nem nyilatkozik az ügyről, amíg nem vizsgálta meg a beadványt.

METRO

(2005. III. 8.)

Elbocsátásoktól fél a szakszervezet

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az oktatási jogok miniszteri biztosához fordult a költségvetési törvény közoktatást érintő módosításai miatt, amelyek elbocsátásokat is előidézhetnek az intézményekben. A költségvetés törvény ugyanis úgy módosította a közoktatási törvényt, hogy a nevelési-oktatási intézmények vezetőinek és alkalmazottainak nagy része csupán ajánlottként jelenik meg.

VILÁGGAZDASÁG

(2005. III. 10.)

Külföldre csábított pedagógusok

Magyarországi tanárokat várnak az angliai iskolákba. A minimum hétmillió forintot éves kereseti lehetőség csábítja a hazai pedagógusokat – eddig ötszázal is többen jelezték, vállalnák a kinti munkát. Jelenleg több mint százán számíthatnak biztos állásra Londonban és agglomerációjában. Honfitársainkat azért szeretik kint, mert hamar kompatibilissé válik a tudásuk. (...) Leginkább végzős főiskolai hallgatókat keresnek meg, akiknek már van minimum féléves gyakorlata. (...)

A toborzó cég vinne tapasztalt pedagógusokat is, de ők még a nagy fizetésért sem változtatnák szívesen. A fiatalok mozgékonyabbak. A két tannyelvű gimnáziumban tapasztalatot szerzők illeszkednek be leggyorsabban. (...)

KÖZNEVELÉS

(2005. III. 18.)

Hatvanéves az újjáalakult Pedagógusok Szakszervezete

– Milyen érdekeket védenek?

– A PSZ munkavállalói érdekképviseleti szervezet. Az alapszabály értelmében a közoktatás minden szintjén, a fenntartótól függetlenül, de elsősorban az önkormányzati intézményekben vagyunk jelen. Éppen most dolgozunk azon, hogy létrehozzunk egyházi tagozatot, mert igény van rá. A munkaviszonyhoz kötődő jogokat, a bérel, munkakörülményekkel kapcsolatos érdekeket képviseljük, ezek viszont sok esetben függenek az oktatás általános és tartalmi szabályaitól – ezért ezekkel is foglalkozunk. Jelen vagyunk a hétérdalú Közoktatáspolitikai Tanácsban, a háromoldalú Közoktatási Érdekegyeztető Tanácsban és a konföderációkon keresztül az országos érdekegyeztetésben. (...)

– Mit tesznek a pedagógusszakma presztízséért?

– (...) A legnagyobb presztízse a nagy pénzt hozó, illetve a döntéshozó foglalkozásoknak van. A bérkérdés vitájában azt szokták mondani, hogy a közszféra átlagbérei nem sokkal különböznek a versenyszféra átlagbéreitől. De azt nem szokták hozzá-

tenni, hogy míg a versenyszférában a diplomások aránya 10-15 százalék, addig az oktatásban ez az arány 70 százalék, tehát a diplomások jóval elmaradnak a versenyszféra diplomásbéreitől. Ugyanakkor az emberek belátják a pedagógusszakma társadalmi fontosságát, hiszen ha megkérdezik őket, hogy milyen területre kellene több pénz, azt mondják: az egészségügyre és az oktatásra. Az elismertséget az is erősíti, hogy a tevékenységét mennyire védik a jogok. Sokan presztízsveszteségként élik meg azt, hogy a diákjogok ugyanolyan erővel érvényesülnek. A pedagógus szociális alaphelyzete viszont ma nem presztízsnövelő. (...)

Eredménytelen egyeztetés Miskolcon

Nem vezetett eredményre a pedagógusok számára a városvezetőkkel folytatott egyeztető tárgyalás. A PSZ helyi szervezete még januárban megbeszélést kezdeményezett azzal kapcsolatban, hogy nem fizették ki a nulladik havi bért a megemelt bértábla szerint a törvényben meghatározott időpontig. Ráadásul a városi önkormányzat levélben szólította fel az iskolákat arra, hogy ne fizessék ki az új bértábla szerinti béreket addig, amíg a városi költségvetés el nem készül.

Kovácsné Pogány Lenke, a szakszervezet helyi vezetője elmondta: a bérkülönbözetet csak áprilisban kapják meg a dolgozók. Több mint százán egyéni pert indítottak. (...)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2005. III. 16.)

„Álom-állásba” nem, bébiszitternek többen

Friss diplomás pedagógusoknak szinte lehetetlen a saját szakmájukban álláshoz jutniuk... (...)

– Friss diplomával szinte lehetetlen elhelyezkedni – mondja *Kovácsné Pogány Lenke*, a pedagógus-szakszervezet városi titkára. Szerinte a felsőoktatás reformjának elmaradása a ludas: nem kellene anyni pedagógust képezni. Ám egy ilyen döntés sok érdeket sértene, így nem meri meglépni senki.

Bodolay Zoltán, a pedagógus-szakszervezet megyei elnöke sem tud arról, hogy megyénkbel bárki külföldön tudott volna (mint pedagógus) elhelyezkedni. Olyanról igen, aki két diplomával segédmunkásként, bébiszitterként dolgozik külföldön. (...)

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

(2005. III. 22.)

Új oktatási módszerekkel esély a felnőtteknek is

– Esélyt az esélyteleneknek – Új módszerek a felnőttek tanításában címmel kétnapos szakmai konferenciát szervezett a Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakképző Iskola.

Az Országos Közoktatási Intézet (OKI) Iskolafejlesztési és Integrációs Központjának szakmai segítségével megrendezett esemény módszertani segítséget kíván nyújtani azon pedagógusoknak, akik nehezen kezelhető, hátrányos helyzetű emberek képzésével foglalkoznak.

Dr. Kiss Attiláné iskolaigazgató, a PSZ Felnőttoktatási Tagozatának elnöke szerint a címben szereplő „felnőtteket” akár zárójelbe is tehetnénk, hiszen a konferencia elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy hogyan lehetne megelőzni az iskola-rendszerű oktatásból idő előtt ki- majd visszakértült fiatalok, felnőttek újbóli lemorzsolódását.

A konferencián kiemelt szerepet kapott az OKI által életrekelített Második Esély elnevezésű program, ami célul tűzte ki, hogy a pedagógusok felkészítésével és képzésével az eddigiektől eltérő módszerekkel próbálja segíteni az érintettek munkaerő-piaci helyzetének javítását. (...)

A tanárok az emelt szintet javasolják

Annak ellenére, hogy az emelt szintű érettségi (a bölcsész 2 szakcsoport kivételével) nem feltétele a sikeres továbbtanulásnak, a középiskolai tanárok többsége – 84 százaléka – szükségesnek látja a magasabb szintű matúra megszerzését a népszerű szakokra készülőknek. A Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) 2004 decemberében lezárult országos kutatása vizsgálta a középiskolai intézményvezetők és szaktanárok álláspontját, melyben 265 érettségit adó középiskola 2263 pedagógusa vett részt. A tanárok az emelt szint melletti véleményük indoklásául az érte kapható 7 többletpontot, második helyen pedig a főiskolán / egyetemen való könnyebb helyállást sorolták. Az emelt szintű érettségi toplistáját az idegen nyelv, matematika, történelem, magyar nyelv és irodalom tantárgyak vezetik – már ami az óhajtott felsőoktatási intézménybe a biztos bejutást jelenti. Csupán a tanárok 10 százaléka nyilatkozta azt: egyik pályán sincs szükség arra, hogy a diákok emelt szintű érettségit tegyenek. Számításuk szerint leginkább a bölcsész- és jogi pályákon kell majd az emelt szintű érettségi a sikeres továbbtanuláshoz. Érdekes, hogy a fiatalabb, kevesebb ideje tanító pedagógusok nagyobb arányban látják úgy, hogy a diákoknak szükségük lesz a magasabb szintű vizsgára. Minél régebb óta dolgozik egy pedagógus a pályán, annál kevésbé érzi az emelt szintű érettségi szükségességét (kivéve bölcsész szakcsoportban.) Emellett úgy tűnik, a szaktanárok a saját tárgyukkal szemben elfogultabbak: azon a pályán szükségesebbnek tartják az emelt szintet, ahol az oktatott tantárgyak is felvételi követelmény. Az idegen nyelvet tanítók véleménye annyiban eltér kollégáik álláspontjától, hogy minden pályán nagy arányban szükségesnek tartják az emelt szintet.

FISZ Szerkesztőség és Hírügynökség

Biztosítótársaságok a gyermekekért

Az állami tanuló-balesetbiztosítást nyújtó Együttbiztosítási Csoportot (ECS) alkotó öt magyarországi biztosító februárban több mint 50 millió forintos támogatásról írt alá megállapodást az Országos Mentőszolgálattal (OMSZ).

Az Együttbiztosítási Csoport tagjai, az Aegon Magyarország Általános Biztosító Rt., az Allianz Hungária Biztosító Rt., a Generali-Providencia Biztosító Rt. által létrehozott Generali a Biztonsáért Alapítvány, az OTP Garancia Biztosító Rt. és az UNIQA Biztosító Rt. gyermekmentési feladatokhoz nélkülözhetetlen korszerű berendezések beszerzéséhez, valamint a gyermekek számára speciális ellátást nyújtó szakemberek képzéséhez, az új berendezések eredményes használatára való felkészítéshez nyújtanak támogatást.

A támogatási összegből az OM SZ többek között gerincágyakat, gyerekmaszkokat, speciális égési takarókat, végtárgrogzítósínt és egyéb műszereket, gyógyszereket, a speciális képzéshez pedig szakkönyveket, oktatóeszközöket vásárol. A támogatásból minden megyei mentőszolgálat részesül.

KÉTSZINTŰ ÉRETTSÉGI

– Tanár Úr! Pótagy is kell az emelt szintű érettségihez?
– Igen, fiam. Diáknak, pedagógusnak egyaránt.

Áprilisi fényről, legényes reményről

Április a vidámság, a bolondság hónapja, de a nehezen közeledő, nagyon várt kikelet, a fellángoló szerelmek időszaka és a költészet hónapja is. Ezt különösen fényessé teszi József Attila centenáriuma, hiszen nagy költőnk száz évvel ezelőtt, 1905. április 11-én született. Egy korai, tizennyolc évesen írott versével emlékezünk rá, s vele együtt a gyöngyörit tavaszra, a szívet melengető szerelemre is. A közreadott szólásokat, mondásokat is e témakörből gyűjtöttük össze. Mindennapi munkánk gazdagítására.

SZERELMES VERS

Hegyes fogakkal mard az ajkam,
Nagy, nyíló rózsát csókolj rajtam,
Szörnyű gyönyört a nagy vágyaknak,
Harapj, harapj, vagy én haraplak.

Ha nem gyötörsz, én meggyötörlek,
Csak szép játék vagy, összetörlek,
Fényét veszem nagy, szép szemednek,
– Ó nem tudom. Nagyon szeretlek,

Úgy kéne simni s zúg a vérem,
Hiába minden álszemérem,
Hiába minden. Ölbe kaplak:
Harapj, harapj, vagy én haraplak!

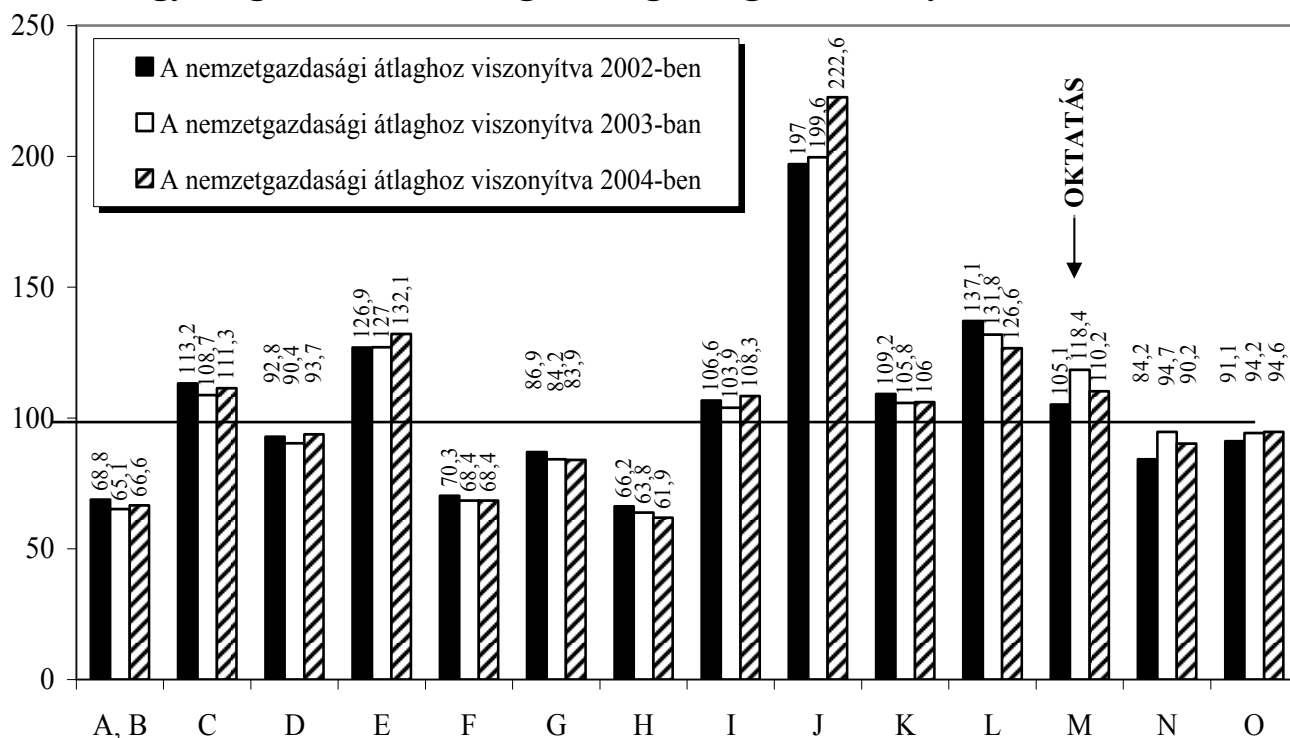
(József Attila, 1923)

- Az igazi szerelem útja egyszer sem sima. (Shakespeare)
- A nemi érintkezés és a hozzá szükséges szervek oly esetlenek, hogy ha az érzéki-
ség ereje, az arc varázsa, a szereplők szépsége nem hatna – az emberi nem ki-
veszne. (Leonardo da Vinci)
- A szerelemnek az az iskola, ahol csupa pótvizsgáló, évviztes, bukott próbálja
azt a látszatot kelteni, hogy ő akadémikus. (Petz)
- A szerelem csak addig virágozhat, amíg szabad és spontán; könnyen megölheti a
tökéletesség gondolata. (Russell)
- Sokkal jobb szerencse, mint szerelem nélkül élni. (Gellert)
- Akik elnyomják vágyaikat, azért tehetik, mert a vágyuk elég gyöngye ahhoz, hogy
megfékezze. (Blake)
- A lelkiifurdalás növeli a gyönyört. (Chateaubriand)
- A csók megszépíti, piros rózsákkal ékesíti az asszonyokat. (France)
- A házasság azért olyan népszerű, mert egyesíti a kísértés maximumát az alkalom
maximumával. (Shaw)
- A házasság az örömök középiskolája és a lemondások egyeteme. (Dürrenmatt)
- A szerelem költészet, és a költészet szerelem. (Kundera)
- A Hit s a Remény összetörnek, meghalnak, de a Szerelem még akkor is megmar-
rad, túléli a testvéremtöket. (Jókai Mór)
- Nem tudom, miért, meddig / Maradok meg még neked, / De a kezedet fogom / S
őrizem a szemedet. (Ady Endre)
- Harmincig hevít a nő; aztán a bor; aztán a kemence sem. (Móra Ferenc)
- Hogy valaki Don Juan legyen, annak legfőbb feltétele nem az, hogy ő tessék
minden nőnek, hanem az, hogy neki tessék minden nő. (Szerb Antal)
- Szerelmi győzelem. Győzött a férfi – győzött a nő. Csupa pyrrhusi győzelem!
Győzni csak a szerelemnek szabad. (Karinthy Frigyes)
- Szerelmeiről a nők tárgyilagosan s egyben titokzatosan gondolkodnak a
férfiaknál... (Déry Tibor)
- Azt himi, hogy elvonulhatunk a szenvedély elől, éppen olyan örület, mintha
komolyan hinné valaki, hogy homokból házat és menedéket építhet a sivatag kö-
zepén a százm ellen. (Márai Sándor)
- A vágy „az érzelmek iskolája”, felkészülés az öröme, s ezáltal a szenvedésre is.
(Ansel Éva)
- Az első csók a szerelem legnagyobb élménye; nem a testi érintés gyönyöre révén,
hanem mert némán megnyitja a jövődő távlatát. (Ráth-Végh István)
- Felragyog az én udvarom, / Megdicsőül a vér s korom, / Galambok búgnak
vállamon, / Gyönyöröm, ha segísz engem. (Nagy László)

Magyar szólások, mondások: Hideg kéz, meleg szerelem. A szerelem sötét
verem, de jó benne lenni. Szerelmet, hurutot, szegénységet nehéz eltitkolni.
Szerelem, méltóság egy székbe nem férnek. Szerelem és harag semmi jót nem
farag. Ritka az a búza, miben konkoly nincsen, ritka a szerelem, kiben hiba
nincsen. Gyönyörű nyavalya a szerelem. Félénk szív, nagy szerelem.
Szívszakajító szerelem. Hol a kincsed, ott a szíved, hol szíved, ott a szerlemed.
Ha ablakkal beéred, ne nyiss kaput a szíveden, de az igaz szerelem csak tárt
kapun át megyen. Kinek mi a szívében, az a tekintetében. Kinek mihez kedve,
ott akad a szíve. Nehéz a szívet megcsalni szerelemmel. A szív és az ész nem
egy úton jár. Szíved kulcsát másra ne bízd, de szerlemednek add oda. A
vörösborot szódával, a kávét cukorral, a szerelmet házassággal nem szabad
elrontani.

Latin mondások: Egy kis civódás elmélyíti a szerelmet (Amor fit ira iucundior).
Szerlem és szenvedés (Amor et crux). A szerelmes szereti a muzsikát (Musicam
docet amor). Szeretettel könnyebben sikerül (Amore levius). Á. A.

Az alkalmazásban állók egy főre jutó bruttó keresetének alakulása az egyes ágakban a nemzetgazdasági átlaghoz viszonyítva – 2002-2004

A havi bruttó átlagkeresetek listája a magyar nemzetgazdaságban (2002-2004)

jele	Nemzetgazdasági ág megnevezése	Átlagkereset Ft/fő 2002	Átlagkereset Ft/fő 2003	Átlagkereset Ft/fő 2004	2003 2004	%	Átlagkeresetek aránya és sorrendje		
							2003	2004	2004
A,B	Mezőgazdaság, halászat	84 240	89 273	97 016	8,7	0,651	13.	0,666	13.
C	Bányászat	138 578	149 076	162 145	8,8	1,087	5.	1,113	4.
D	Feldolgozóipar	113 659	124 076	136 520	10,1	0,904	10.	0,937	9.
E	Vill. energia, gáz-, hő- vízellátás	155 404	174 165	192 458	10,5	1,270	3.	1,321	2.
F	Építőipar	86 191	93 810	99 758	6,4	0,684	12.	0,684	12.
G	Kereskedelem, járműjavítás	106 530	115 551	122 292	5,9	0,842	11.	0,839	11.
H	Szálláshely-szolg., vendéglátás	81 069	87 475	90 188	3,5	0,638	14.	0,619	14.
I	Szállítás, rakt., posta, távközlés	130 582	142 546	157 839	10,6	1,039	7.	1,083	6.
J	Pénzügyi tevékenység	241 273	273 784	324 244	18,4	1,996	1.	2,226	1.
K	Ingatlanügyi, gazd. szolgáltatás	133 762	145 085	154 392	6,1	1,058	6.	1,060	7.
L	Közig., védelem, kötelező TB	167 841	180 837	184 499	1,8	1,318	2.	1,266	3.
M	OKtatás (köz- és felsőoktatás)	128 665	162 380	160 504	-1,2	1,184	4.	1,102	5.
N	Egészségügyi és szociális ellátás	103 188	129 956	131 333	1,1	0,947	8.	0,902	10.
O	Egyéb közösségi, személyi szolg.	111 567	129 235	137 785	2,0	0,942	9.	0,946	8.
<i>Nemzetgazdaság összesen</i>		122 453	137 187	145 675	6,1	1,000		1,000	
<i>Nemzetgazd. szellemi fogl. összesen</i>		169 862	193 274	203 585	5,7	1,409		1,398	

Forrás: KSH, PSZ

Az elmúlt 2004. év összehasonlító kereseti adatai az oktatás tekintetében visszaesést jeleznek. Az oktatási ágazat átlagkeresete a KSH hivatalos adatai szerint 1,2%-kal csökkent, miközben minden más ágazatban növekedtek a keresetek. Ezáltal az oktatás az ágazati átlagkereset-listán a 4. helyről az 5-re esett vissza. Ez részben összefügg a 13. havi illetmények kifizetésének áthelyezésével. Ám a visszaesést alapvetően a 2004. évi központi és helyi költségvetési döntések okozták. Mivel a közalkalmazotti illetménytábla nem emelkedett, csak 6%-os kormányzati ajánlás volt, amelyet nagyon kevés önkormányzat fogadott el. *Mindazt bizonyítja, hogy a mi ágazatunkban csak a bértábla módosítása, csak a törvény ereje nyújt garanciát a keresetnövekedéshez.*

Ezért is elfogadhatatlan az oktatási miniszter és az önkormányzatok által is gyakran hangoztatott vélemény, hogy a 2005. évi béremelés, amit a szakszervezetek kiharcoltak, túlzottan magas, és ezért elbocsátásokra van szükség. Hiszen ez a „magas” (7,5+4,5%) illetménytábla-emelés a tavaly elmaradt forintok utólagos pótlását jelenti. Mindezt szemléletesen bizonyítják a fenti számok.

A 2004. év sokakban a kilencvenes évek rémképét idézte fel. Az 1989/90-es bérendezést követően a (ekkor a pedagóguskereset mintegy 20%-kal volt magasabb a nemzetgazdasági átlagnál) ugyanis elindultunk

a lejtőn, és az átlagkereseti ranglistán a reálkeresetek folyamatos csökkenésével a 8-9. helyre estünk vissza. Az oktatási ágazat csak 2002-ben bekövetkezett jelentős bértáblaemeléssel kapaszkodhatott fel újra a nemzetgazdasági átlagkereset fölé (5,1%-kal). 2003-ban az előző évi emelés áthúzódó, már 12 hónapon keresztül érvényesülő hatása azt eredményezte, hogy ágazatunk 18,4%-kal emelkedett a nemzetgazdasági átlag fölé. Az átlagkeresetek ágazati ranglistáján pedig a majdnem dobogós negyedik helyre léptünk.

A 2005. évi kétszeri bértáblaemeléssel tulajdonképpen csak pozícióink további romlását akadályozzuk meg. Az egész évet tekintve mintegy 9%-os keresetnövekedés csupán a 4-5. hely őrzéséhez lesz elég, és az oktatási ágazat átlagkeresete a jelenlegi 10,2% helyett várhatóan 15%-kal fogja meghaladni a nemzetgazdasági átlagot. Miközben a szellemi foglalkozásúak átlagkeresete 2004-ben meghaladta a kétszáz ezer forintot (203 585 Ft), a pedagógusok, oktatási átlagkeresete csak 173 163 Ft volt. Ez az összeg 2005-ben a „magas” emelés ellenére sem fogja elérni a kétszáz ezer forintot. Becslésünk szerint 190 ezer körül fog alakulni. Tehát továbbra is jelentősen elmarad a szellemi foglalkozásúak átlagkeresetétől, nem beszélve az EU bérszínvonaláról.

Árok Antal